

ZINE

FILMMUSEUM-MAGAZINE #3
— 1 mei t/m 24 juni 2009

DOKU.ARTS

Documentairefestival
over kunst

ROCCO E I FRATELLI
Een interview met
Ivo van Hove

KLASSIEKER J'ACCUSE
Wereldpremière anti-
oorlogsfilm van Abel Gance

PIÈCE UNIQUE
Hommage aan invloedrijke
regisseurs-van-één-film

FILMMUSEUM
FILMMUSEUM
FILMMUSEUM

Analoge en digitale restauratie van beeld en geluid

Elk filmformaat kan worden overgezet naar DVD, video en/of
film (S)8 - 9,5 - (S)16 - 22 - 28 - (S)35 mm

HÉT ADRES VOOR DE PROFESSIONAL ÉN AMATEUR

HAGHEFILM CONSERVATION B.V. Willem Fenengastrat 39, Postbus 94764 1090 GT Amsterdam
Telefoon +31 (0)20 568 54 61 Fax +31 (0)20 568 54 62, www.haghefilm.nl E-mail: info@haghefilm.nl

CONSERVATION & RESTORATION LABORATORY

ZINE #3 INHOUD

— 1 mei t/m 24 juni 2009

Architectuur en film — 6

Een absurde oorlog — 10

Ivo van Hove bewerkt Rocco e i suoi fratelli — 16

DOKU.ARTS
o.a. *Koolhaas Houselife*
— 9

KLASSIEKERS
J'accuse en *Rocco e i suoi fratelli*
— 13, 22

**NOSTALGIE IN TUSCHINSKI
CINEMA CONCERTEN**
— 24

E*CINEMA
Filmbanktour en Joost Rekveld
— 25

PIÈCE UNIQUE
o.a. *Un chant d'amour* en *Angst*
— 26

DE FILMS VAN REIN BLOEM
— 29

PREMIÈREFILMS
Liverpool, Tulpan, Les plages d'Agnès en #37
— 29, 30, 31

PROLONGATIE
Delta, La vie moderne en *Still Walking*
— 31

KIDZ ZINEMA
o.a. *Het zakmes, Het zandkasteel* en *Wallace & Gromit*
— 32

& verder

- 4 Berichten
- 5 Editorial
- 14 Filmstroken
- 15 Reportage
- 19 Filmmuseum Businessclub
- 20 Reproductie affiche
- 34 Kalender
- 37 Aanbieding voor Vrienden
- 38 Verwacht
- 39 Praktische informatie

Rocco e i suoi fratelli

TAMTAM MAGAZINE

Als Zine-abonnee ontvangt u bij deze Zine eenmalig Tamtam, het blad van Toneelgroep Amsterdam. Aanleiding is een samenwerking tussen Toneelgroep Amsterdam en het Filmmuseum ter gelegenheid van *Rocco e i suoi fratelli* (1960). Vanaf 1 mei speelt Toneelgroep Amsterdam Ivo van Hoves bewerking van deze Luchino Visconti-klassieker in de nieuwe zaal van de Stadsschouwburg in Amsterdam. Als voorankondiging van het Alain Delonzomerprogramma wordt de film vanaf 28 mei in het Filmmuseum vertoond. Lezers van *Zine* en Tamtam krijgen korting op wederzijdse voorstellingen. Zie ook p. 16-23 en 37.

FILMS MÉLIÈS IN WASHINGTON

Voor een seminar over de geschiedenis van de vroege kleurenfilm in de National Gallery of Art in Washington op 7 juni stelt het Filmmuseum een aantal bijzondere handgekleurde films van Georges Méliès ter beschikking. Uit de collectie zijn onder meer gerestaureerde kopieën van *Le merveilleux évan-tail vivant* (1905), *Les quatre cent farces du diable* (1906) en *La légende de Rip van Winckle* (1905) gekozen. De films worden vertoond bij een lezing van filmhistoricus Charles O’Brien over tinting-, toning- en stencil-technieken van voor 1928.

AANKOPEN BERLINALE

Het Filmmuseum heeft twee titels uit het competitieprogramma van de afgelopen Berlinale, het filmfestival van Berlijn, aan de distributiescollectie toegevoegd. Het betreft debuten van een Britse en Chileense filmmaker, Peter Strickland en Adrian Biniez. Beide makers vielen in de prijzen; het weerbarstige *Katalin Varga* (Strickland) won een Zilveren Beer (sound-design) en *Gigante* (Biniez) won zowel de Grote Jury-prijs, de prestigieuze Alfred Bauer-prijs als de prijs voor Beste Debuutfilm. *Katalin Varga* en *Gigante* worden dit najaar door het Filmmuseum uitgebracht.

Katalin Varga

MIXEN MET ARCHIEF-MATERIAAL

Onlangs werd tijdens de Beamlab-avond in Pakhuis de Zwijger de online remix-wedstrijd Celluloid Remix gelanceerd. Voor dit project stelt het Filmmuseum 21 fragmenten uit de collectie vroege Nederlandse films (1896-1933) online beschikbaar. Tot 1 september kunnen deze fragmenten worden gedownload, bewerkt en geremixed - met eigen filmmateriaal of muziek - tot een nieuwe korte film. Uit alle ge-uploade filmpjes wordt door een deskundige jury (o.l.v. sample-artiest Eboman) een winnaar gekozen. Celluloid Remix is een initiatief van het Filmmuseum en Beelden voor de Toekomst. Zie www.celluloidremix.nl voor informatie en wedstrijdvoorwaarden.

Naar buiten

EUROPA FILM TREASURES

Vanaf mei 2009 zijn zeven korte stille films uit de Filmmuseum-collectie te zien op www.europa-filmtreasures.eu. Op deze website stellen 37 Europese archieven en cinematheken films uit hun collectie gratis online beschikbaar. De website vertoont de films in vijf verschillende talen en biedt informatie over de films en de deelnemende instituten. Al meteen na de lancering, in mei 2008, bleek Europa Film Treasures een succes. In de eerste vijf maanden trok de website 180.000 bezoekers.

In/between - Rembrandt-Morphs

VUURSLAGPRIJS VOOR FILM-MUSEUM

Dit jaar is De Vuurslag, de prijs voor verdiensten op het gebied van kunst en kunstnijverheid, toegekend aan het Filmmuseum. Juryvoorzitter professor Jos Koldewij roemde het Filmmuseum om zijn inspanningen film-historisch erfgoed toegankelijk te maken voor hedendaags publiek. De uitreiking vond plaats op 18 april jl. in Den Bosch. De prijs - een trofee en een bedrag van 12.000 euro - wordt bestemd voor de acquisitie van *In/between - Rembrandt-Morphs*, een video-installatie van de Hongaarse cineast Péter Forgács. De Vuurslag wordt jaarlijks uitgereikt door de Stichting Nederlandse Kunst- en Antiekbeurs.

EUROPEAN FILM GATEWAY

Filmmuseum formuleert richtlijnen voor digitaal ontsluiten van beeld-materiaal Europese filmarchieven

Sinds september 2008 neemt het Filmmuseum deel aan het project European Film Gateway (EFG). Dit project, gefinancierd door de Europese Commissie, zal online toegang verschaffen tot deelcollecties van vrijwel alle filmarchieven in Europa. De collecties die toegankelijk worden gemaakt - in totaal 790.000 objecten - bevatten onder meer films, foto's, affiches, tekeningen, geluidsmateriaal en tekstdocumenten. European Film Gateway maakt onderdeel uit van Europeana, de grootste Europese digitale multimediabibliotheek met 'culturele objecten' van bibliotheken, musea en nationale archieven uit alle 27 lidstaten.

Het Filmmuseum kreeg voor European Film Gateway de prestigieuze opdracht om als leider op te treden in het onderzoek naar het digitaal ontsluiten van beeldmateriaal. Bijgestaan door plaatselijke juridische experts zal het museum aanbevelingen doen omtrent het 'clearen' van de rechten van beeldmateriaal en richtlijnen formuleren voor het beheer van intellectuele eigendomsrechten. Deze zullen toegepast worden door vrijwel alle Europese filmarchieven. De verwachting is dat het eerste archiefmateriaal op www.europeanfilmgateway.eu in de loop van 2010 toegankelijk is. Zie www.europeana.eu voor meer informatie.

Film & de Kunsten Editorial

Dat de grenzen tussen de kunsten vervagen is inmiddels oud nieuws. Film is allang niet meer het domein van de bioscoop: in de meeste hedendaagse musea en op kunstbiënnales is vaak meer bewegend dan stilstaand beeld te zien. Filmmakers maken werk voor musea, galerieën, theater en het internet. En grote theaterregisseurs zoals Ivo van Hove laten zich inspireren door de cinema van Visconti, Antonioni en Bergman.

Grenzen, raakvlakken of inspirerende kruisbestuivingen: in de eerste plaats is film zelf natuurlijk kunst. Mijn leermeester Huub Bals (oprichter en zeventien jaar lang directeur van het International Film Festival Rotterdam) schreef ooit als catalogusinleiding slechts een paar woorden: 'Film is kunst, is filmkunst'. Dat was in de tijd dat er in Nederland naast het commerciële circuit nauwelijks vertoningsplekken voor artistieke films bestonden. Bals pleitte voor een circuit van onafhankelijke filmtheaters, waar film als kunstvorm ruim baan moest krijgen. Dat circuit kwam er, maar de eindredacteur van de catalogus maakte een foutje en maakte van Bals statement: 'film is kunst, is kleinkunst'. Die redacteur werd onmiddellijk ontslagen, maar dit terzijde.

Dat film kunst is, wordt ontegenzeggelijk bewezen door een van de hoogtepunten uit onze programmering: de vertoning van de door het Filmmuseum gerestaureerde versie van *J'accuse* van Abel Gance. Deze mees terlijke film uit 1919 werd heel lang verloren gewaand; bijna twee jaar is er achter de schermen gewerkt aan de restauratie, die tijdens het Holland Festival zijn wereldpremière beleeft met speciaal gecomponeerde en live uitgevoerde muziek van Gary Lucas (ex-Captain Beefheart) en de Nederlandse componist Reza Nama-var. *J'accuse* staat bekend als de 'eerste antioorlogs-film' maar is daarnaast ook een duizelingwekkende cinematografische ervaring van bijna drie uur. U zult zich geen minuut vervelen.

Film & de Kunsten. Dat is ook waar het om draait bij DOKU.ARTS, het festival dat voor het tweede achtereenvolgende jaar plaatsvindt in het Filmmuseum. In samenwerking met de Duitse festivalcurator Andreas Lewin presenteren we een fijnzinnige selectie van kunstzinnige films over theater, literatuur, muziek, architectuur en natuurlijk cinema. Stuk voor stuk zijn deze documentaires een toonbeeld van wederzijdse inspiratie en bevlogen ontmoetingen tussen kunstenaars en filmmakers.

Sandra den Hamer
directeur Filmmuseum

foto: Lukas Göbel

DOKU.ARTS: architectuur en film

De vierde editie van het kunstdocumentairefestival DOKU.ARTS is gewijd aan de relatie tussen film en architectuur, die een lange traditie kent. Architect en filmmaker Jord den Hollander verdiepte zich in het beeld van de architect in de speelfilm, de architectuurfilm als inspiratiebron voor architecten en enkele opmerkelijke documentaires. ‘De architect is een aantrekkelijk onderwerp geworden.’ *door Jord den Hollander*

Wie voor het eerst New York bezoekt kent de sensatie: het gevoel te arriveren in een stad die je goed kent. De tocht vanaf Kennedy Airport over de Queensborough Bridge terwijl tussen het langsflitsende stalen vakwerk van de brug het vertrouwde silhouet van de stad met de honderden wolkenkrabbers opdoemt: we kennen het van de eindeloze hoeveelheid Amerikaanse politseries en speelfilms die ons vertrouwd hebben gemaakt met de architectuur van de stad.

In geen enkele stad lopen film en werkelijkheid zo door elkaar als in New York. Net zoals New York met zijn wolkenkrabberarchitectuur de stad van de twintigste eeuw is, is film bij uitstek het medium van die eeuw. Niet zo vreemd dus dat film en architectuur elkaar juist in deze stad hebben gevonden.

Vrijheid

Toen regisseurs zich bewust werden van de beeldende kracht van film vonden ze inspiratie in de architectuur. Spectaculaire vormen als piramides, kathedralen en het net ontdekte fenomeen wolkenkrabber prikkelden immers de sensatiegevoelens en de fantasie van het publiek. Architectuur bleek bij uitstek geschikt om het filmscript dynamischer te maken. Andersom gaf het medium film alle vrijheid voor

‘Verder dan de weerbarstige werkelijkheid’

het verbeelden van futuristische plannen die meestal niet verder kwamen dan de tekentafel van de architect omdat de werkelijkheid zich te weerbarstig toonde. In de film echter kon je met behulp van achtergrondprojecties, animaties en vernuftig aangelichte schaalmodellen steden creëren waarvan architecten nauwelijks durfden dromen.

In de jaren twintig van de vorige eeuw - de glorie tijd van het Duitse expressionisme - kwam de filmindustrie goed op gang. In films als *Das Kabinett des Dr. Caligari* (1919, van Robert Wiene) en Hans Werckmeisters *Algol - Tragödie der Macht* (1920) ontstond een nieuwe architectuur die dreigender en sensationeler was dan de bestaande.

Hoogtepunt was natuurlijk Fritz Langs *Metropolis* (1927), de ‘moeder aller architectuurfilms’. Na een reis naar New York was Lang onder de indruk geraakt van de architectuur. Hij gaf zijn vormgever, de architect Erich Kettelhut,

opdracht een stad van de toekomst te bouwen, gebaseerd op wat hij in de Verenigde Staten had gezien. Kettelhut trok alles uit de kast en ontwierp een stad in een mengelmoe van stijlen. Breughels klassieke toren van Babel, art deco-elementen, expressionistische architectuur, maar ook fragmenten van constructivistische ontwerpen met schuin overhangende torens en enorme staalconstructies sprongen in het oog. *Metropolis* toonde een echte driedimensionale stad, die tot op de dag van vandaag architecten en filmers beïnvloedt.

Zoeken architecten naar de utopische stad waar mensen in harmonie met elkaar kunnen leven, filmmakers tonen eerder de keerzijde, de dystopie, de stad van chaos en wanorde, de stad die in al zijn grimmigheid het ideaal naar de achtergrond drukt. Ook in de sciencefictionfilm *Things to Come* (1936) van William Cameron Menzies ligt het verval op de loer, ondanks de schitterende vormgeving van een stralende stad vol suizende liften, glazen hoogbouw en eeuwig licht. De Amerikaanse architect John Portman liet zich door deze film inspireren en bouwde in zijn ontwerpen voor de Hyatt Regency-hotels in de Verenigde Staten letterlijk de decors na: lobby's van meer dan honderd meter hoog waarin glazen liften zoevend op en neer gaan. >

Koolhaas Houselife

Internationale elite

Inmiddels wordt het wervende karakter van spraakmakende architectuurontwerpen algemeen erkend. Architectuur is een belangrijke toegevoegde waarde, zowel voor de stad als voor de film. Er wordt dan ook graag gebruik gemaakt van de ontwerpen van de internationale architectonische elite, zoals Frank Gehry's Guggenheim Museum in Bilbao, Norman Fosters fallusvormige kantoor in de Londense City, de 'Gherkin', en de villa's van Frank Lloyd Wright. Diens Ennis House (1923) in Californië is zo vaak gefilmd dat er een speciale film- en architectuurwebsite aan is gewijd (www.ennishouse.org). Hierop wordt trots een lijst bijgehouden van de tientallen films, documentaires en commercials die in en om Ennis House zijn gedraaid: ik ben verfilmd, dus ik besta!

Ook de architect zelf vormt een aantrekkelijk onderwerp voor documentaire- en speelfilmregisseurs; niet alleen als vakman maar vooral als denker en filosoof. Het begon natuurlijk met het optreden van Gary Cooper als Howard Roark, de idealistische architect met het onbesmette blazoën, in de speelfilm *The Fountain-head* (1949), naar de gelijknamige roman van Ayn Rand. Nu zijn er ook levende architecten die in documentaires een groot publiek trekken: Louis Kahn in het door zijn zoon gefilmde *My Architect* (2003) en Frank Gehry die door zijn vriend Sydney Pollack geportretteerd werd in *Sketches of Frank Gehry* (2005). Honderden documentaires over architecten en hun werk zijn inmiddels gemaakt en vinden gretig aftrek op festivals en in art houses. *My Architect* was een bioscoophit en ook *Sketches of Frank Gehry* werd groot uitgebracht.

Dat filmmakers graag op zoek gaan naar de achterkant van het architectonische succesverhaal ligt voor de hand. Onvoorziene rampen in de planning en persoonlijke drama's zijn aantrekkelijke ingrediënten voor een meeslepend verhaal. Zo is er na alle aandacht voor de sterarchitecten ook ruimte voor verhalen over het 'anti-architectonische': documentaires over het alledaagse leven in beroemde architectuur. Zo botst in de films van Ila Beka en Louise Lemoine botst de 'high art' van befaamde architect-

ten vrolijk met het dagelijkse leven van de gebruikers. Hun hilarische documentaire *Koolhaas Houselife*, te zien tijdens DOKU.ARTS, schetst de moeizame relatie van een huishoudster met een ontwerp van Rem Koolhaas. Architectuur is leuk schijnen de makers te willen zeggen, maar niet ten koste van alles.

Filmisch visioen

Inmiddels is de architect zelf ook aan het filmen geslagen. Gewapend met een eenvoudige camera en gebruikmakend van de meest geavanceerde computertechnieken, presenteert hij de door hem gebouwde wereld aan een groot publiek. Zijn animaties en films halen het echter niet bij het architectonische dramaproducties van de hedendaagse filmindustrie.

Dat is niet zo verwonderlijk omdat de architect met handen en voeten geklonken is aan de weerbarstige realiteit van het bouwen. De architect weet wat er allemaal bij komt kijken en die kennis remt hem in zijn filmische verbeelding. Illustratief was de presentatie van het Rotterdamse architectenbureau MVRDV tijdens de Architectuurbiennale van Venetië (2008). Het bureau kwam met een filmisch

'visioen' hoe de stad er in de toekomst uit kon zien. De film, met auto's die tussen wolkenkrabbers door zweefden, was een zwakke kopie van wat wij al uit *The Fifth Element* en *Metropolis* kenden. Voor architecten misschien nieuw, maar voor filmmakers old school.

Soms ontstaat echter iets moois. In de architectuurfilms van het Londense designbureau Squint Opera is echt sprake van een nieuwe wereld, met dramatische ontmoetingen, een echt verhaal en scènes die elkaar in hoog tempo opvolgen tegen de achtergrond van een fantastisch decor. Architectuur en film gaan hier hand in hand. Misschien is door de nieuwe digitale mogelijkheden, na meer dan honderd jaar film, de werkelijke versmelting van architectuur en film tot stand gekomen.

Jord den Hollander is architect, filmmaker en programmeur van van het Architectuur Filmfestival Rotterdam. (www.affr.nl)

DOKU.ARTS
Internationaal festival voor films over kunst
11 t/m 14 juni

DOKU.ARTS INTERNATIONAAL FESTIVAL VOOR FILMS OVER KUNST

—11 t/m 14 juni

Les plages d'Agnès

Het Filmmuseum en het Mediafonds (Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties) presenteren de vierde editie van het internationale festival DOKU.ARTS. Te zien zijn circa vijftwintig eigenzinnige kunstdocumentaires, waaronder gloednieuw werk van Aliona van der Horst en Frank Scheffer. Dit jaar staat het festival in het teken van architectuur. De openingsfilm is *Les plages d'Agnès* (2008) waarin de Franse cineaste Agnès Varda haar autobiografie schetst.

DOKU.ARTS vertoont documentaires over kunst en kunstenaars. Het festival - uniek in Europa - richt zich voornamelijk op kunstzinnige documentaire producties die onvoldoende aandacht krijgen van de grote internationale festivals en de publieke omroep. In 2006 richtte filmmaker en festivalleider Andreas Lewin DOKU.ARTS op. Na twee edities in Berlijn verhuisde Lewin het festival naar het Filmmuseum in Amsterdam.

Focus architectuur

In 2009 staat het festival in het teken van architectuur. Te zien zijn documentaires over architecten als Rem Koolhaas, Santiago Calatrava en Charles Correa. Behalve architectuurfilms zijn er ook documentaires geprogrammeerd over fotografie, beeldende kunst, muziek, theater, cinema en literatuur. Zo toont Chiara Clemente in *Our City Dreams* (2008) de bijzondere relatie die vijf vrouwelijke kunstenaars (waaronder Marina Abramovic en Swoon) met de stad New York hebben. In *Xiao Jia Going Home* (2008) schetst Damien Ounouri een portret van de bekende Chinese regisseur Jia Zhang-ke (*Still Life*, *Unknown Pleasures*. 24 City).

Na afloop van de voorstellingen krijgt het publiek de gelegenheid om met de aanwezige makers in gesprek te gaan.

Openingsfilm Agnès Varda

De Franse cineaste Agnès Varda geeft in de autobiografische openingsfilm *Les plages d'Agnès* (2008) een collageachtige schets van haar leven aan de hand van filmfragmenten, verhalen en foto's. (Zie voor meer informatie p.29). Ook is er tijdens het festival een aantal opmerkelijke kunstdocumentaires van haar hand te zien.

Seminar 'Building documentaries'

Ter gelegenheid van DOKU.ARTS organiseert het Mediafonds een seminar voor mediaprofessionals over architectuur en documentaire. Is film, oftewel 'cinematografische ruimte', een inspiratiebron voor architecten? En hoe gaan documentairemakers om met het in beeld brengen van gebouwen en bouwprocessen? In een panel-discussie gaan zij hierover in gesprek aan de hand van fragmenten uit eigen werk. Het seminar wordt afgesloten met een lezing van dr. Doris Agotai over 'Architectuur als protagonist'.
Vrijdag 12 juni, 10.00 -13.00, Herengracht 609, Amsterdam.
Toegang gratis, aanmelden via doku.arts@mediafonds.nl

Toegangsprijzen

Voor de DOKU.ARTS-voorstellingen gelden de reguliere toegangsprijzen van het Filmmuseum. Een vier-rittenkaart is verkrijgbaar voor €22,50.

Meer informatie

Het volledige programma is eind mei te raadplegen in het DOKU.ARTS-magazine en op www.doku-arts.com.

Filmmuseum-collectie

Na afloop van het festival vertoont het Filmmuseum enkele aan het DOKU.ARTS-thema gerelateerde films uit eigen collectie. Te zien zijn onder meer *Les demoiselles de Rochefort* (Jacques Démy, 1967) en *Russian Ark* (Aleksandr Sokoerov, 2002).

DOKU.ARTS

Internationaal festival voor films over kunst

Vierde editie: met films over o.a. Rem Koolhaas, Stanley Kubrick, Marina Abramovic, Jane Birkin en Jia Zhang-ke.
11 t/m 14 juni

DOKU.ARTS 2009 wordt georganiseerd in samenwerking met het Mediafonds. Het festival wordt mede mogelijk gemaakt door de EUNIC, de vereniging van Nationale Instituten voor Cultuur van de Europese Unie, waartoe onder andere het Goethe Instituut, de British Council en Maison Descartes behoren. Ook de Franse ambassade ondersteunt DOKU.ARTS.

MEDIAFONDS

Een absurde oorlog

— *J'accuse van Abel Gance*

In 1965 zag de Britse filmhistoricus Kevin Brownlow *J'accuse* (1919), Abel Gances aanklacht tegen de Eerste Wereldoorlog, en raakte betoverd door de schitterende beelden en het sterke, menselijke verhaal. ‘Dit was een legendarische film die zijn reputatie eer aandeed.’ Hij zocht de vermaarde filmmaker thuis op. *J'accuse* werd onlangs door het Filmmuseum gerestaureerd en gaat op 23 juni tijdens het Holland Festival feestelijk in première. *door Kevin Brownlow*

Toen ik *J'accuse* voor het eerst zag was mijn liefde voor de stille film nog pril. Ik zag de film in Londen, in 1965, tijdens het Abel Gance-retrospectief in het National Film Theatre. Eerlijk gezegd zag ik er erg tegenop. Ik had een paar vreselijk saaie Europese stille films gezien en maakte me zorgen dat dit er ook zo een zou zijn.

J'accuse werd vertoond op de juiste snelheid in een prachtige nitraatkopie - die sindsdien verloren gegaan is in een van de branden in de Cinémathèque - die alle tinten en schakeringen had behouden waar de films van Gance (o.a. *Napoléon*, *La roue*) befaamd om zijn. Léonce-Henry Burels camerawerk was schitterend op dat grote scherm en ik raakte gebiologeerd. Het uitverkochte theater reageerde even enthousiast als ik; dit was een legendarische film die zijn reputatie eer aan deed. Die avond schreef ik dat *J'accuse* een verbazingwekkende film was. ‘De creativiteit spat er in elke scène van af. De film barst van de ideeën.’

Ongewoon verhaal

De titel *J'accuse* was kenmerkend voor de woe-de die Gance voelde over de oorlog. Gance was vastbesloten het menselijke verhaal niet door gevechtsscènes te laten ondersneeuwen. En hij kwam met een wel heel ongewoon verhaal. Was zijn ‘held’, sergeant François Laurin (Séverin-Mars), Duits geweest, dan zou Gance hem

niet onsympathieker hebben kunnen afbeelden - een egoïstische bruu-t, gewelddadig tegen zijn vrouw, Edith. Maar Gance toont ook zijn zachte kant. Helaas heeft Edith een minnaar, Jean Diaz (Romuald Joubé), een man aan wie Laurin een hartgrondige hekel heeft. Als Diaz op het slagveld Laurins plaats inneemt tijdens een gevaarlijke missie, ontstaat er een zeker kameraadschap. Edith wordt verkracht door de Duitsers en krijgt een kind. Ervan overtuigd dat Diaz de vader is, wil Laurin het kind de hersens inslaan. De twee mannen raken in een hevig gevecht gewikkeld. Terug aan het front wordt Laurin gedood en verliest Diaz zijn verstand. Hij zwerft terug naar het dorp om geheimzinnige brieven te bezorgen waarin hij de dorpelingen waarschuwt: Ze komen eraan! De doden zijn tot leven gekomen en marcheren naar het land der levenden om te zien of de wereld hun ultieme offer waard is geweest. ‘Ik beschuldig!’ roept hij.

‘Ik geloof niet dat er ooit een mooier en diepzinniger denkbeeld op zo’n gevatte en emotionele wijze is behandeld,’ schreef *Le Courier Cinématographique*.

Statische explosies

Na het retrospectief vloog ik naar Parijs om de herinneringen van Gance op te tekenen. Wat een belevenis was dat! Een bezoek aan Gance was als een ontmoeting met Victor Hugo. Hij was omringd door boeken en foto’s uit zijn

films. Zijn charme was zo intens, bijna tastbaar. En hij was uitermate belezen. Overal op de muren waren citaten geplakt - ‘mijn statische explosies’ noemde hij die.

‘*J'accuse* was voor mij niet zomaar een film,’ zei Gance. ‘Ik was erg ziek en heb de film met mijn laatste krachten gemaakt. Na het zien van de verschrikkingen van de oorlog en de ontdekking dat al mijn beste vrienden dood waren, kreeg ik een bezeten gevoel om dit nieuwe medium, de film, te gebruiken, om de wereld de dwaasheid van de oorlog te laten zien. We zaten midden in de oorlog en het was erg moeilijk om een anti-oorlogsfilm te maken.’

Hel

Vóór *J'accuse* was Gance in de cinematografische afdeling van het leger gemobiliseerd. ‘Wat een absurde toestand was dat,’ zei Gance. ‘Het was levensgevaarlijk aan het front - veel cameralieden waren gedood - dus we deden er alles aan om buiten schot te blijven.’

In juni 1917 werd hij naar een gifgasfabriek gestuurd in Aubervilliers, waar Dante volgens hem de achtste cirkel van de hel van zou hebben gemaakt. ‘Elke twee of drie dagen stierven er mensen; ze haalden de lichamen ’s nachts weg om te zorgen dat de anderen niet bang werden. Iedereen die er werkte werd geel van de chemicaliën. We moesten maskers dragen. Mijn gezondheid was niet erg goed en ik dacht

‘Vrouwen waren flauwgevallen en moesten de bioscoop worden uitgedragen.’

dat dit het einde was. Om de week kwam er een inspectiecomité langs. Dat zal ik nooit vergeten, omdat ik mijn leven eraan te danken heb. Een majoor zei tegen me: “Je ziet er zeer ontmoedigd uit. Wat is je gewone beroep?” Ik vertelde hem dat ik toneelschrijver was, dat ik een lang toneelstuk had geschreven met Sarah Bernhardt in de hoofdrol (uiteindelijk ging de rol naar Ida Rubenstein). De majoor keek me aan en zei “Goed dan. Ga dan maar weer doen wat je voor de oorlog deed. Je kunt gaan.” Ik wilde hem omhelzen, maar dat kon natuurlijk niet met andere mensen in de buurt.’

Uniformen

Gances cameraman, Léonce-Henry Burel, beweerde dat *J'accuse* begon als rekruteringsfilm, zodat Gance zich wist te verzekeren van de medewerking van het leger.

Ik hoorde dit gerucht lang voordat ik het interview met Burel las, en het cynisme choqueerde me. Ik legde Gance de beschuldiging onomwonden voor, die deze al even rechtstreeks ontkende. ‘Waarom zou ik de film *J'accuse* noemen?’ zei hij. Nou ja, het leven van Gance zit vol tegenstrijdigheden, en hij zou de titel *J'accuse* pas kunnen hebben aangenomen toen de oorlog al veilig voorbij was. Maar in een brief aan Charles Pathé, geschreven voordat met het draaien werd begonnen, zei hij dat zijn scenario, dat al de titel *J'accuse* had, ‘bewijs voor de verschrikking en dwaasheid van de oorlog’ zou leveren.

Gance schreef in 1917 in een notitieboekje: ‘Wat zou ik graag willen dat al degenen die in de oorlog zijn gedood op een nacht opstonden om hun landen, hun woningen te bezoeken, om te kijken of hun offer ook maar enigszins de moeite waard was geweest. De oorlog zou vanzelf stoppen, gruwend van zijn eigen afschuwelijkheid. Tot 1914 leed ik alleen voor mezelf, maar de afgelopen twee jaar heb ik voor alle anderen geleden... Oh, naakt te lopen tussen twee loopgraven en beide partijen te doen aarzelen om te schieten uit angst een van hun eigen mensen te doden. Want in een oorlog schiet men niet op mensen, maar op uniformen.’ ‘Dat,’ vertelde hij me, ‘was de oorsprong van *J'accuse*.’

Levende doden

Gance vroeg toestemming naar het front terug te keren om de strijdscènes vast te leggen. ‘Er kwamen grote aantallen soldaten naar de Midi met verlofsbrieven voor acht dagen - een kleine adempauze na vier jaar aan het front. Ze zaten in grote openluchtkampen. Ik vroeg het plaatselijke hoofdkwartier of ik er tweeduizend mocht lenen. Deze mannen waren rechtstreeks van het front gekomen - uit Verdun - en moesten acht dagen later weer terug. Ze wisten dat ze die hel nooit zouden overleven. En nu speelden ze de doden in de wetenschap dat ze waarschijnlijk zelf zouden sterven. Binnen enkele weken of maanden zou tachtig procent van hen verdwenen zijn. Ik wist het en zij wisten het ook. Dit

was de sfeer tijdens de opnamen, en het gaf me de moed om de film te maken. De scènes hadden een verpletterende uitwerking op iedereen die ze te zien kreeg.’

J'accuse was een groot succes in Engeland, waar de film zijn première beleefde in de Philharmonic Hall in Londen, met een veertig leden tellend orkest en een professioneel koor. Veelzeggend genoeg had de British Board of Film Censors de film nog niet gezien. ‘De man die Pathé in Londen runde, M. Stouvenaut, stuurde me een telegram waarin hij zei dat in een grote Engelse stad vrouwen waren flauwgevallen en de bioscoop moesten worden uitgedragen.’ Gance zei er niet bij dat het telegram meldde: ‘Momenteel bent u beroemder in Engeland dan D.W. Griffith.’ Hij was negenentwintig jaar oud.

Onsterfelijk

U beseft misschien niet hoeveel geluk u heeft na negentig jaar *J'accuse* te kunnen zien. De film was zelfs niet op VHS beschikbaar, er bestond alleen een versie van een 9,5 mm-kopie die minder dan veertig minuten duurde en eruit zag alsof hij een maand in de loopgraven had doorgebracht. We mogen Lobster Films in Parijs dankbaar zijn dat zij de rechten opkochten en in samenwerking met het Nederlands Filmmuseum de film hebben gerestaureerd. Dat een film van bijna honderd jaar oud zo’n sterke uitwerking op je emoties kan hebben, bewijst wat een uitmuntend kunstwerk het is. James Welsh en Steven Kramer schreven in hun boek ‘Abel Gance’: ‘Als Abel Gance nooit een andere film had gemaakt, zou hij alleen door deze al onsterfelijk zijn geworden.’

Deze tekst is samengesteld uit passages uit het essay ‘The Waste of War - Abel Gance’s J'accuse’ (2008) van Kevin Brownlow.

J'accuse is op 23 en 24 juni om 20.00 te zien in de Stadsschouwburg (Amsterdam). Om 19.15 verzorgt Kevin Brownlow een inleiding. Reserveren via het Holland Festival (www.hollandfestival.nl)

J'accuse

Wereldberoemde antioorlogsfilm Abel Gance gerestaureerd

J'accuse

KLASSIEKER Van Abel Gances vermaarde anti-oorlogsepos *J'accuse* (1919) is wereldwijd slechts één gekleurde kopie bewaard gebleven. En die bevindt zich in de collectie van het Filmmuseum, dat de toekomst van deze klassieker veilig stelde door een omvangrijke digitale restauratie in het kader van het project Beelden voor de Toekomst. Tijdens het Holland Festival wordt de wereldpremière van de nieuwe kopie van *J'accuse* feestelijk gepresenteerd in de Stadsschouwburg in Amsterdam, voorzien van nieuwe muziek van Gary Lucas en Reza Namavar, live vertolkt door het EnsembleCaméléon.

Met *J'accuse* verwierf de Franse filmmaker Abel Gance wereldfaam; niet alleen werd de film bij uitbreng ontvangen als een indrukwekkende aanklacht tegen de horror van moderne oorlogsvoering, ook het gebruik van nieuwe technieken (*rapid cutting*) en het verweven van documentaire scènes (gevechtsopnamen, tweeduizend frontsoldaten voor de camera) met fictie gold als sensationeel. Door een liefdesdrama - twee mannen begeren dezelfde vrouw en worden aan het front noodgedwongen kameraden - in de gruwelijke werkelijkheid van de oorlog te plaatsen, vermeed Gance dat zijn bijna drie uur durend epos een drammerig pamflet werd. *J'accuse* is van grote invloed geweest

op het werk van regisseurs als Sergej Eisenstein, Vsevolod Poedovkin en F.W. Murnau.

Restauratie

De restauratie van *J'accuse* (1919) nam twee jaar in beslag en kwam tot stand met behulp van de nieuwste digitale software. Uitgangspunt was dat de sporen van de tijd zichtbaar moesten blijven. Besloten is daarom om de film niet ‘brandschoon’ te maken, maar alleen de meest storende erosie te verwijderen. Ook is recht gedaan aan het oorspronkelijke karakter van de vertoning: de eerste kopieën waren gekleurd met behulp van het destijds populaire tinting- en toningprocedé. Aan de hand van de Filmmuseum-print - de enige bewaard gebleven gekleurde nitraatkopie - en kopieën uit de archieven van Lobster Films (Parijs) en Narodni Filmovy Archiv (Praag) is het oorspronkelijke kleurenschema hersteld. Uiteindelijk is een zo volledig mogelijke versie gereconstrueerd, van 170 minuten lengte, de meest complete versie van *J'accuse* sinds 1922. (In dat jaar verscheen een opnieuw gemonteerde en ingekorte versie voor de internationale markt.)

Feestelijke presentatie tijdens Holland Festival

Tijdens het Holland Festival wordt de nieuwe kopie van *J'accuse* op 23 en 24 juni feestelijk gepresenteerd in de Amster-

Biografie Abel Gance	
<i>J'accuse</i> was de directe neerslag van Abel Gances ervaringen in de laatste maanden van de Eerste Wereldoorlog, waarin hij dienst deed als cameraman en arbeider in een gifgasfabriek. Daarvoor had de in 1889 in Parijs geboren Gance gewerkt als filmacteur, scenario-schrijver en regisseur, onder andere van de populaire stille films <i>Mater dolorosa</i> (1917) en <i>La dixième symphonie</i> (1918). Voor het succes van <i>J'accuse</i> stond	Gance al bekend om zijn gebruik van innovatieve technieken als close-ups en volgopnames. Zijn zes uur durende magnum opus <i>Napoléon</i> (1927) geldt met <i>La roue</i> (1923) als Gances laatste belangrijke productie. Na de Tweede Wereldoorlog was Gance nog werkzaam als scenarist en regisseur van enkele studioproducties, waaronder het historische drama <i>Austerlitz</i> (1960). De filmmaker overleed in 1981 te Parijs.

damse Stadsschouwburg. Speciaal voor deze voorstelling schreven Gary Lucas, ex-gitarist van Captain Beefheart, en de jonge Nederlandse componist Reza Namavar nieuwe muziek, live vertolkt door het EnsembleCaméléon en Lucas zelf. De Britse filmhistoricus en Abel Gance-kenner Kevin Brownlow zal de avonden inleiden.

J'accuse (I Accuse)
Abel Gance (FR 1919)
Zonder dialog, Engelse tussent. 166' kleur en zwart/wit
23 + 24 jun 20.00 Stadsschouwburg (Amsterdam). Met inleiding door Kevin Brownlow om 19.15 (zie ook zijn essay op p. 10-12).

Toegangsprijzen
1ste rang €25 (voor Vrienden van het Filmmuseum €20)
2de rang €15 (met CJP- of studentenpas €10)

Reserveren via het Holland Festival (www.hollandfestival.nl)

Filmstroken

— De restauratie van *J'accuse*

UIT DE COLLECTIE Voor de restauratie van *J'accuse* - uitgevoerd in het kader van het grootscheepse digitaliserings-project Beelden voor de Toekomst - gebruikte het Filmmuseum zes verschillende nog bewaard gebleven kopieën. Op deze pagina een kijkje in de keuken van de restauratie.

In vijf van de zes kopieën van *J'accuse* was duidelijk ingegrepen door de censuur. Zo was aan het einde van de scène waarin Edith - de vrouw van sergeant François Laurin - wordt mishandeld door haar man oorspronkelijk haar ontblote borst zichtbaar. In de kopie uit de Filmmuseum-collectie en in de Tsjechische kopie (de eerste en tweede strook links) is te zien hoe de blote borst eruit is geknipt en de close-up die erop volgde vroegtijdig werd ingezet. Alleen in de kopie van Lobster Films uit Parijs (de tweede van rechts) is de originele scène nog te zien. Deze misschien wel nooit vertoonde scène is in de nieuwe restauratie opgenomen (eerste strook van rechts).

Alle gevonden kopieën van de film, behalve de Tsjechische, hebben Franstalige tussentitels. Het lettertype kan echter soms sterk verschillen, zoals te zien is in de versie van Lobster Film (zie de middelste strook). Voor de restauratie is gekozen om het neutrale lettertype uit de Filmmuseum-kopie te gebruiken (zie linkerstrook). De vuile lijn van de las is tijdens de restauratie digitaal uitgewist. De rechterstrook toont het resultaat.

De enige nog overgebleven gekleurde kopie van *J'accuse* was een Franse kopie uit de Filmmuseum-collectie. Helaas was deze op verschillende plaatsen zwaar beschadigd (zie linkerstrook). Met behulp van de andere zwart-witkopieën werden de beschadigingen hersteld (zie de rechterstrook voor het resultaat).

Bouli Lanners in Rotterdam

REPORTAGE De Belgische regisseur Bouli Lanners stond tijdens het afgelopen International Film Festival Rotterdam pers en publiek te woord ter gelegenheid van de Nederlandse première van *Eldorado*, zijn nieuwste film, momenteel nog te zien in de Nederlandse filmtheaters.

Lanners licht absurde, melancholisch getinte roadmovie over twee mannen die in een oude Chevrolet door de Hoge Venen toeren, bleek het goed te doen; *Eldorado* eindigde in de topveertig van de KPN Publieksprijs. In Cannes won Lanners film drie prijzen, waaronder de Fipresci-prijs van de internationale filmkritiek. *Eldorado* wordt nu door het Filmmuseum uitgebracht in een landelijke vertoning.

Bouli Lanners was eerder in het Filmmuseum te zien met zijn eerste speelfilm *Ultranova* (2005), die ook landelijk werd uitgebracht door het Filmmuseum. Als acteur speelde hij in meer dan dertig Belgische en Franse films, waaronder het tragikomische rolstoeldrama *Aaltra* (2004).

foto: Lukas Göbel

‘De gecompliceerde relatie tussen de vijf broers bleef me lang bij’

*Ivo van Hove en
Toneelgroep Amsterdam
bewerken Visconti*

Ivo van Hove, artistiek leider van Toneelgroep Amsterdam en in zijn jonge jaren een onvervalste filmfreak, is gefascineerd door het werk van grote regisseurs. Vanaf 1 mei is zijn adaptatie van Luchino Visconti's klassieker *Rocco e i suoi fratelli* (1960) te zien in de Stadsschouwburg. Van Hove: ‘In de filmscripts uit de jaren zestig en zeventig vind ik sterke maatschappelijke verhalen terug.’ Het Filmmuseum vertoont de film - met ster Alain Delon - vanaf 28 mei. door Jente Posthuma

Ivo van Hove kan zich met iedereen identificeren, zegt hij. ‘Ook met de onplezierigste man of vrouw op het toneel.’ Voor sommigen is dat misschien geen verrassing. Want dat de artistiek leider van Toneelgroep Amsterdam - een bezielde theatermaker, verantwoordelijk voor vele internationale successen - zo nu en dan onaangenaam uit de hoek kan komen, is bekend. ‘Een bullebak’, ‘onaardig’ en ‘autoritair’ noemt hij zichzelf wel eens in interviews. ‘Dat is nu eenmaal mijn temperament’, vindt hij. In zijn kantoor aan de Prinsengracht in Amsterdam oogt hij haastig. ‘Hij heeft maar een half uur’, kondigt zijn assistent van tevoren aan. In de praktijk komt dat neer op krap twintig minuten, waarvan hij een paar minuten verdwijnt om een goede kennis te begroeten. ‘Sorry’, zegt hij als hij terugkomt. Dat wel.

Bloedmooie tekst

Van Hove heeft het druk met de laatste repetities van zijn Ingmar Bergman-adaptatie ‘Kreten en gefluister’. De laatste jaren ontwikkelde de theatermaker, wereldberoemd om zijn emotionele, fysieke regie van klassieke drama's en opera's, een sterke interesse in het vertalen van films naar het toneel. Eerder bracht hij *Faces* (1968) en *Opening Night* (1977) van John Cassavetes op de planken. Binnenkort, tijdens het Holland Festival, presenteert hij zijn toneelversie van Michelangelo Antonioni's filmtrilogie *L'Avventura* (1960), *La Notte* (1961) en *L'Eclisse* (1962).

Van Hove: ‘Theatraal is het een grote uitdaging voor een regisseur en voor acteurs om een film op het toneel te brengen. Film heeft een heel andere beeld- en verteltaal. Daar moet je een antwoord op zien te vinden. Bovendien vind ik in veel filmscripts uit de jaren zestig en zeventig sterke, eigentijdse maatschappelijke verhalen terug. Vooral daarom boeien ze me.’

Van Hove (50) zag *Rocco e i suoi fratelli* voor het eerst toen hij begin twintig was. In die periode was hij ‘een filmfreak’ en woonde hij in Antwerpen om de hoek van een oude bioscoop. In de verlaten zalen van dat theater zag hij alle films van Fassbinder, Pasolini en Visconti. ‘*Rocco e i suoi fratelli* vond ik prachtig, maar de film maakte niet meer indruk op

me dan andere films. De gecompliceerde relatie tussen de vijf broers bleef me lang bij, maar het sociaal-realisme deed me minder. Daar was ik toen helemaal niet mee bezig. Pas later, toen ik het script las, maakte het grote indruk.’

Hoe kwam dat?

‘Omdat het lijkt alsof het vandaag geschreven is. Het is het verhaal van een weduwe die met haar vijf zoons van het zuiden van Italië naar het noorden verhuist, van het platteland naar Milaan, de grote stad. Een van die zonen past zich vrij snel aan. Een andere zoon wil het liefst meteen terug naar waar hij vandaan komt. Weer een ander belandt in het criminele circuit. De zoons vertegenwoordigen de verschillende houdingen van immigranten, attitudes die ook tegenwoordig nog bestaan. Ik vond dat de voorstelling vooral daarover moest gaan. Daarnaast is de film natuurlijk gebaseerd op een bloedmooie tekst met fantastische personages en onverwachte wendingen. Het is niet alleen een sociaal-realistisch drama, maar ook een familiegeschiedenis die over broederliefde gaat. Broederliefde die heftig onder vuur komt te liggen, en explodeert. Al snel komt er een vrouw in het spel en wordt zij de splitszwam tussen de broers Rocco en Simone. Er ontstaat jaloezie, en wraakgevoelens leiden uiteindelijk tot verkrachting en moord. *Rocco* is eigenlijk net een Grieks drama.’

>

‘Ik ben heel temperamentvol, veel dingen duren mij te lang.’

Boksen om te integreren

Van Hoves ‘Rocco en zijn broers’ beleefde het afgelopen najaar zijn wereldpremière op het Duitse Ruhr-Triennale-festival. Midden op het toneel stond een grote boksring, een verwijzing naar de bokscarrière die de broers Rocco en Simone (in de film gespeeld door Alain Delon en Renato Salvatori) een betere toekomst moet bieden. Op elke hoek stond een ‘huis’, een stel-lage van meerdere verdiepingen. Het publiek zat op tribunes rondom de ring, waar de perso-nages - in het Duits - hun conflicten uitvochten: Fedja van Huet als Rocco, Hans Kesting als Si-mone en Halina Reijn als Nadia, de vrouw die een breuk tussen beide broers veroorzaakt.

Vond u het belangrijk om een nieuwe interpre-tatie te brengen van de film?

‘Met de film heb ik me helemaal niet bezigge-houden, alleen met het filmscript. Dat behan-del ik zoals ik een toneelstuk van Shakespeare behandel. Ik ga dat lezen, analyseren. Natuur-lijk, de film is in 1960 gemaakt. Ondertussen zijn we andere mensen met andere gevoelig-heden. En op het toneel kun je natuurlijk niet van de ene locatie naar de andere knippen. Dus hebben we een eenheidsdecor ontworpen, waarin het boksen centraal staat. Voor Rocco en Simone is een bokscarrière een vorm van integratie. Bovendien is het boksen een uitlaat-klep voor hun woede, hun verlangens.’

Ik las in een Duitse recensie dat het stuk een redelijk getrouwe weergave is van het originele script.

‘Ja, die tekst volgen we op de voet, we hebben het verhaal bijvoorbeeld niet verplaatst naar het Amsterdam van vandaag. Waarin ik afwijk van Visconti is dat ik meer nadruk leg op Ciro, de een-na-jongste van de vijf broers. Die inte-griert vrij snel, gaat uiteindelijk in de fabriek

van Alfa Romeo werken en krijgt een relatie met een meisje. Hij blijft verbonden met zijn familie, maar heeft ook een leven buiten zijn familie opgebouwd. Visconti richt zich vooral op Rocco, een heel ambivalente figuur: hij of-fert zich op voor zijn familie, maar *deep down* wil hij terug naar het platteland. Ciro vindt wél een evenwicht tussen de oude en de nieuwe wereld. Het verhaal eindigt bij hem, omdat hij een toekomst heeft. Dat is niet pijnloos gegaan, want voor een deel heeft hij afscheid moeten nemen van zijn familie. Ik vind hem de meest positieve figuur in het stuk. Daarom voel ik voor hem de meeste bewondering.’

Het Duitse publiek schijnt het stuk wel erg lang te hebben gevonden, zonder pauze.

‘Dat klopt, maar het is natuurlijk een fami-lieverhaal, al die broers komen aan bod. De voorstellingen in Amsterdam hebben wel een pauze, ook omdat ik gemerkt heb dat men na de verkrachting van Nadia even op adem moest komen. Het publiek zit erg dichtbij, voelt het bloed, zweet en de tranen van de acteurs. Ik wilde die verkrachting niet op een sexy Hollywood-manier weergeven, maar zo-als ik denk dat die echt is: gruwelijk, rauw, heel primitief en totaal niet sensueel. Daar-door kwam de scène bij veel mensen als een knock-out aan. Ik heb, net als Hitchcock, de kracht van de suggestie gebruikt. Het lijkt of je alles ziet, maar je ziet bijna niets. Daardoor wordt het nog gruwelijker.’

Binnenkort gaat uw eerste speelfilm Amsterdam in première. Ook een verhaal over immigranten, over broederliefde en over wat een stad bij zijn bewoners aanricht.

‘Achteraf gezien heeft die film veel aankno-pingspunten met *Rocco e i suoi fratelli*, al zou ik mezelf nooit met Visconti durven vergelij-

Biografie Ivo van Hove

Ivo Ferdinand Coleta van Hove (Heijst op den Berg, België, 1958) volgde een regieopleiding in Brussel. In 1981 richtte hij met beeldend kunstenaar Jan Versweyveld - nog steeds zijn vaste vormgever en levenspartner - de thea-tergroep Akt op. Van 1990 tot 2000 was Van Hove artistiek leider bij het Zuidelijk Toneel en van 1997 tot 2004 leider van het Holland Festival. In 2001 volgde hij Gerardjan Rijnders op bij Toneel-groep Amsterdam. Naast zijn werk bij Toneelgroep Amsterdam regisseerde Van Hove de ensembles

van Deutsches Schau-spielhaus Hamburg, Staatstheater Stuttgart en New York Theatre Work-shop en ensceeneerde hij opera's bij de Vlaamse Opera Antwerpen en De Nederlandse Opera in Amsterdam. Bij de Vlaamse Opera begon hij in 2006 met de regie van Wagners tetralogie ‘Der Ring des Nibelungen’. Voor Joop van den Ende regisseerde hij de musical ‘Rent’. Sinds 1984 is Ivo van Hove verbonden aan het Conservatorium Ant-werpen, waar hij doceert en betrokken is bij het artistiek beleid.

ken. *Amsterdam* gaat over een stad die zijn eigen kinderen opvreet. De film is het verhaal van een jonge illegale Marokkaan, een geluks-zoeker die komt om geld te verdienen, niet om te integreren. Wanneer zijn vader in Marokko stervende is, gaat zijn jongere broer naar hem op zoek. Beide broers raken verstrikt in de jungle van Amsterdam. In een vrij heftig, snel tempo raast de film aan je voorbij. Hoop ik.’

Waarom koos u als twintiger, in uw cinefiele periode, niet voor het vak van filmregisseur?

‘Omdat het in Nederland niet zo vanzelf-sprekend is om een film te maken. Je doet daar al gauw vijf of zes jaar over. Waarom kan dat niet binnen een jaar? denk ik altijd. Ik ben heel temperamentvol, veel dingen duren mij te lang. Dat is soms een probleem.’

‘Rocco en zijn broers’ van Toneelgroep Amsterdam wordt van 1 t/m 16 mei opge-voerd in de Stadsschouwburg Amsterdam. Rocco e i suoi fratelli (Luchino Visconti, 1960) is vanaf 28 mei te zien in het Film-museum en de filmtheaters in het land. Zie voor meer informatie p.22, 23

FILMMUSEUM BUSINESSCLUB

Het nieuwe Filmmuseum aan het IJ is spraakmakende architec-tuur en bruisend ontmoetingscentrum voor film liefhebbers in één. In de ontwikkeling van dit nieuwe museum in het zonnige Over-hoeks kunnen partners en sponsors een belangrijke rol spelen. De Filmmuseum Businessclub heet hen van harte welkom.

Over twee jaar zal de nieuwbouw van het Filmmuseum aan de IJ-oever in de wijk Overhoeks (‘nieuw Amsterdam aan het IJ’) een feit zijn. Dan betreft het Filmmuseum een spraakmakend ontwerp van het Weense bureau Delugan Meissl Associated Architects. De spec-taculaire, breed uitwaaierende schelpvorm biedt onderdak aan vier zalen (600 bezoekers), een modern studiecentrum, een goed geou-tilleerde museumwinkel en een café-restaurant. Daarmee behoort het permanente ruimtetekort van het museum tot het verleden en kan het Filmmuseum zich in de volle breedte ontwikkelen.

Het Filmmuseum wil zijn positie in het culturele en maatschap-pelijke leven verstevigen en de aandacht voor zijn activiteiten vergroten. Daarom is onder meer de Filmmuseum Businessclub in het leven geroepen, met ervaren bestuurders als Ivo Opstelten (partijvoorzitter VVD, oud-burgemeester Rotterdam), Anneke de

Vries (managing director ING Real Estate Development), Roberto Payer (general manager Hilton Hotel) en Jos Nijhuis (president en CEO Schiphol Group).

Boeiende mogelijkheden

Door lid te worden van de businessclub kunnen geïnteresseerde partijen een bijdrage leveren aan de realisatie van de nieuwbouw. Ook kunnen partners en sponsors van betekenis zijn voor de on-dersteuning van speciale tentoonstellingen, restauraties of fil-mevenementen. Het Filmmuseum biedt partners aantrekkelijke mogelijkheden voor gezamenlijke promoties en communicatie, re-latieontvangsten, naamsvermelding en andere brandingactivitei-ten. Partners verwerven bovendien het exclusieve recht om bezoe-kende acteurs en regisseurs persoonlijk te ontmoeten.

Meer weten?

Wie graag een bijdrage wil leveren aan de groei en ontwikkeling van het enige filmmuseum in Nederland, kan contact opnemen met de manager sponsorwerving, Anne-Floor van Tilburg (atilburg@film-museum.nl/020-5891442). Zij staat toekomstige partners graag te woord.

**Aarets største
Filmoplevelse
Helaftensfilmen**

ROCCO

og hans Brødre

**Luchino Viscontis
Mesterværk**

Belønnet med 8 internationale Priser

**Alain Delon · Annie Girardot
Renato Salvatori · Claudia Cardinale**

Produktion: Titanus, Rom - Les Films Marceau, Paris. Udlejning: International Pictures A/s

**Filmtitel: Rocco e i suoi fratelli
Land/jaar: Italië / 1960
Regie: Luchino Visconti**

**Maatschappij: Titanus (Italië)
Affichetitel: Rocco og hans brødre
Land/jaar: Denemarken/jaren '60**

Rocco e i suoi fratelli

‘Hij verstaat alleen de taal van zijn tradities’

KLASSIEKER Deze zomer besteedt het Filmmuseum aandacht aan de legendarische Franse acteur Alain Delon, die zijn carrière begon in films van onder meer Luchino Visconti. Als opmaat voor het zomerprogramma rond Delon brengt het Filmmuseum, in samenwerking met Cinemien, de gerestaureerde versie van Luchino Visconti’s *Rocco e i suoi fratelli* (1960) vanaf 28 mei uit in de Nederlandse filmtheaters. Joyce Roodnat, kenner van de Italiaanse film, blikt terug op het onstuimige melodrama. door Joyce Roodnat

Als een wolvin met haar pups fladderen de moeder en vier zoons door het station van Milaan. Die stad overweldigt je als je, geboren en getogen in Italië’s diepste zuiden, de punt van je boerencape onder

je kin klemt tegen de koude en niet weet wat een overjas is. Als je rekent op een beter bestaan. Als je weet: dat begint nu. Ze zijn arm maar ze zijn met z’n allen en op weg naar geluk, denken ze. Componist Nino Rota laat nerveuze jazz klinken – de muziek van de landverhuizer.

Rocco e i suoi fratelli (‘Rocco en zijn broers’) is opgebouwd als een tragedie, wordt voortgestuwd door het noodlot en krijgt vorm via het volkstoneel. Luchino Visconti (1906-1976) maakte hem in 1960 en in die tijd speelt hij zich ook af. De buitenwijken van Milaan zijn nieuw en haveloos. Auto’s zijn schaars. Een van de broers wil instappen via het portier van de bestuurder – ja, er bestonden mensen die nog nooit in een auto hadden gezeten.

Aandoenlijk, maar *Rocco* is een studie naar geweld, en volgens Visconti is dat een

zaak van plotseling toeslaan. Dat zie je in de boksring; in de plotse klappen van het straatgevecht; in een vretende kus; in een verkrachting als strafoefening.

Het uiterste geweld: moord. Anders. Niet snel. Een knipmes kruipt te voorschijn, armen speiden zich, kruis-wijd. De vuist stoot toe, de armen zakken, ze omhelzen de dader, en die steekt door en door en door. Het slachtoffer is offerdier. Het kermt: ‘Ik wil nog niet dood.’ Dit geweld slaat alles; het is onverdraaglijk loom, met dat vergeefse wegtijgeren van het slachtoffer en die onbeschrijfelijke vermoeidheid van de moordenaar naast het lijk.

Onstuimig melodrama

In vijf hoofdstukken, elk genoemd naar een broer, verbeeldt Visconti hoe het boerengezin zijn weg vindt. Weg schuiven ze, de

vreemde stad in. Waar je adem wolkjes maakt en waar een kelderwoning is. Tussen de wrakke bedden zwerft Visconti’s camera of hij een documentaire maakt. We zien de broers ontwaken, dollen, blootsvoets en in hemdsmouwen, precies als vroeger thuis. Veilig, vrolijk. Ze zijn arm maar ze zijn met zijn allen en moeder past op ze.

Die idylle is een dwaalspoor. Na nog geen half uur dringt zich de jonge prostitutee Nadia (een toverachtige Annie Girardot) op, en binnen het uur verlaat de oudste zoon voor haar het rechte pad, voor een leven van klaplopen en drank. Zelfs de wolvin kan dit jong, haar liefste, niet redden. Visconti noemde zijn film naar de derde zoon: Rocco. Alain Delon (destijds 24) gaf fenomenaal gestalte aan deze broer die het beste wil, het meeste zichzelf blijft en daardoor het slechtste bereikt.

Rocco houdt het op de oude waarden, tradities en taboes. Juist daardoor sleurt hij de mensen die hij het meeste liefheeft het verderf in: zijn broer en Nadia. Zwickend over het dak van de magnifieke Dom probeert Nadia Rocco tot rede te brengen. Zij spreekt hem aan met moderne redelijkheid. Hij verstaat alleen de taal van zijn tradities. Ze vecht een verloren strijd.

Rocco houdt van Nadia. Zij van hem. Hij wil boeten voor haar overspel dat ook het zijne is. Eerwraak is ereschuld. Hij moet nu eenmaal zijn broer afschermen tegen een verlies van eer. Waarom? Om niets. Om alles. Omdat Rocco weigert zichzelf te verlossen van ‘het land van de olijven, van maanziekter en van regenbogen’.

Ongegeneerde mannentranen jankend liggen Rocco en zijn broer in elkaars armen. Ze verscheuren de harten van iedereen die

hen ziet. Met *Rocco e i suoi fratelli* bewees Visconti dat onstuimig melodrama de harde werkelijkheid niet verzoet, maar reëler maakt.

Dit is de bekorte versie van een eerder in NRC Handelsblad verschenen artikel van Joyce Roodnat.

Rocco e i suoi fratelli (Rocco en zijn broers) Gerestaureerde versie Luchino Visconti (IT/FR 1960) Italiaans gespr., Nederlands ondert. 177' zwart-wit
28 mei t/m 3 jun 17.00+ 20.30;
4 t/m 10 + 15 t/m 24 jun + zomerperiode
zie voor aanvangstijden en speeldata www.filmmuseum.nl

Biografie Luchino Visconti	
Luchino Visconti (1906-1976) vestigde zijn naam als vernieuwer van de vooroorlogse Italiaanse filmindustrie – die voornamelijk komedies en melodrama's produceerde – met films als <i>Ossessione</i> (1942) en <i>La terra trema: episodio del mare</i> (1948). Hij was gevormd door de naturalistische stijl van de Franse cineast Jean Renoir en filmde op natuurlijke locaties, werkte zowel met amateurs als professionele acteurs en propageerde een onopgesmukte, intense speelstijl. In zijn latere films werkte hij met sterren als Anna Magnani	(<i>Bellissima</i> , 1951), Burt Lancaster, Silvana Mangano en Alain Delon. Constante in zijn oeuvre – een twintigtal, met internationale prijzen onderscheiden films – is de sombere, broeierige blik op familierelaties, seksualiteit en politiek-sociale decadentie (<i>Il gattopardo</i> , 1963, <i>La caduta degli dei</i> , 1969, <i>Morte a Venezia</i> , 1971). Visconti maakte ook naam als theater- en operaregisseur (met Maria Callas). Hij overleed in 1976 aan de gevolgen van een beroerte die hem eerder had getroffen tijdens de opnamen van <i>Ludwig</i> (1972).

NOSTALGIE IN TUSCHINSKI

— Klassiekers uit het Filmmuseum

Nostalgie in Tuschinski biedt filmliefebbers de gelegenheid een zondagochtend per maand te genieten van klassieke films in een art deco-entourage. In samenwerking met Pathé Tuschinski heeft het Film-museum een programma samengesteld met bekende Nederlandse en internationale titels. Elke voorstel-ling wordt voorafgegaan door een korte inleiding. Als voorproefje op het zomerprogramma rond de legenda-rische Franse acteur Alain Delon staat in juni de Delon-klassieker *La piscine* op het programma.

Op de Hollandse toer (Going Dutch)

Harry Booth (NL 1973)

Nederlands gespr. 98' kleur

Bijna twintig jaar na *Het wonderlijke leven van Willem Parel* (1955) vertolkte cabaretier Wim Sonneveld (1917-1974) opnieuw de hoofdrol in een Nederlandse film. Nu als reisleider die een groep toeristen door Nederland gidst, met de nodige problemen: hij wordt belaagd door een Amerikaanse miljonair (Adèle Bloemendaal) en de buschauffeur (Joop Doderer) is dronken. Sonneveld, een uitstekend zanger en danser, bleek in *Op de Hollandse toer* opnieuw een begaafd acteur.

24 mei 10.30 Pathé Tuschinski

La piscine

Jacques Deray (FR/IT 1968)

Frans gespr., Nederlands ondert. 120' kleur

In *La piscine* treffen vier personages elkaar rond een zwembad bij een luxe villa in Saint-Tropez. Geliefden Marianne (Romy Schneider) en Jean-Paul (Alain Delon) krijgen bezoek van Marianne's ex-minnaar en diens aantrekkelijke dochter Penelope (Jane Birkin). Als Jean-Paul zijn begerig oog op Penelope laat vallen, gaat alles mis. Na hun breuk in 1963 was dit de eerste keer dat Delon en Schneider weer samenspeelden in een film. Muziek van Michel Legrand.

21 jun 10.30 Pathé Tuschinski

Nostalgie in Tuschinski

Een keer per maand op zondag, 10.30

Pathé Tuschinski-theater (Reguliersbreestraat 26-28, Amsterdam). Reserveren aan de kassa van Tuschinski, via de Pathélijn (0900-1458 à €0,35 p/m) of via www.tuschinski.nl. Toegangsprijs €7,50 (Vrienden van het Filmmuseum / met bon uit weekblad De Echo €5,50). Zie ook: www.filmmuseum.nl/reeksen

CINEMA CONCERT

— Stille films met live muziek

Het Filmmuseum presenteert maandelijks een stille film met nieuwe, live uitgevoerde muziek. Deze zondagmatinees bieden bezoekers een boeiende reis door de begintijd van de cinema. De films gaan vergezeld van inleiding en voorfilm.

♪ The Quitter

Joseph Henabery (VS 1929)

Zonder dialoog, Nederlandse tussent., 82' zwart-wit

Paarden, dieven en gokkers bevolken *The Quitter*, waarin een paardenknecht verzeilt raakt in een driehoeksverhouding en en passant een vriend redt van de dood. Regisseur Joseph Henabery (1888-1976) was als acteur te zien in D.W. Griffiths *Birth of Nation* (1915) en *Intolerance* (1916) en werkte als regisseur voor de Paramount-studio's. Zijn films kenmerken zich door de nadruk op humor, actie en suspense. Live muzikale begeleiding: Michiel Münnighoff (piano), Marijn van Prooijen (contrabas), Michael Varekamp (trompet).

10 mei 16.15

Cinema Concert

Reserveren bij de kassa van het Filmmuseum (020-5891400).

Toegangsprijs €10 (met reductie €7,80; Vrienden/voordeelpas €6,50). Zie ook: www.filmmuseum.nl/reeksen

La piscine

E*CINEMA

— Essentieel experimenteel

Het Filmmuseum en de Filmbank presenteren het programma E*Cinema, een maandelijks serie met experimentele films uit binnen- en buitenland. Sinds 2004 werken het Filmmuseum en de Filmbank samen op het gebied van distributie, conservering en onderzoek van en naar de Nederlandse experimentele film. In mei en juni staan op het programma: de Filmbank-tour-compilatie *Home is where the heart is* en een presentatie van de nieuwste film van Joost Rekvelde, #37.

Filmbanktour #23: Home Is Where the Heart Is

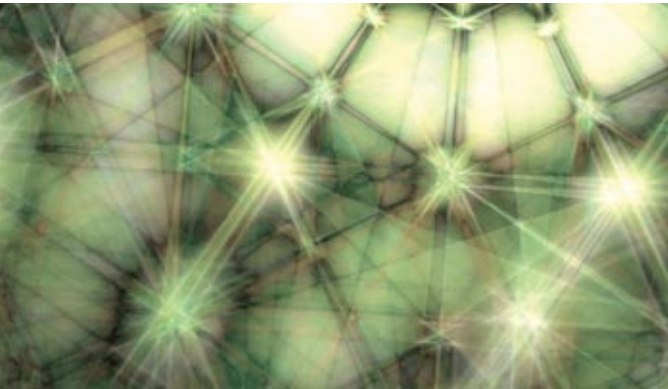
Compilatieprogramma

Nederlands gespr., Engels ondert. 82' kleur/zwart-wit

Drie films waarin het begrip 'thuis' wordt ontrafeld. Beeldend kunstenaar BarBara Hanlo werpt in *Een rechtschapen mens heeft niets te verbergen* (2009, 23') een winterse blik in de interieurs van Amsterdamse grachtenpanden, die bijna verlichte musea lijken. Wim van der Linden (1941-2001) filmde in *Summer in the Fields* (1967, 12') - naar een scenario van Wim T. Schippers - een ode aan het zomerse platteland, waar poepende koeien vreedzaam staan te grazen op het ritme van musicalachtige klanken. In *Job en de Hollandse Vrijstaat* (2009, 47') schildert Rosemarie Blank een portret van de zonderlinge Job, die herinneringen ophaalt aan de midden jaren tachtig gekraakte panden in de Amsterdamse Conradstraat, onderkomen van een bont gezelschap kunstenaars dat er roemruchte kunst- en (industriële-) muziekfestivals organiseerde. Voorstelling in aanwezigheid van Rosemarie Blank en BarBara Hanlo.

26 mei 19.45

Biografie Joost Rekvelde	
Beeldend kunstenaar Joost Rekvelde (1970) stelt zich in een lange traditie van experimentele filmmakers: film is licht, vorm is abstractie, de methode is het experiment en een verhaallijn is overbodig. Sinds 1991 maakt hij abstracte films en kinetische installaties. Voor zijn animatiefilms ontwikkelt hij zijn eigen gereedschap,	vaak geïnspireerd door doodgelopen wegen in de geschiedenis van wetenschap en technologie. Hij deed projecties en licht voor verschillende dans- en theaterproducties en is ook actief als curator en docent. In 2004 organiseerde hij in het Filmmuseum het programma 4D, over de fascinatie van kunstenaars voor wetenschap en technologie.

#37

#37

Joost Rekvelde (NL 2009)

Zonder dialoog 31' kleur

'Volgens Andronicos kun je op een bepaalde plek in Spanje verspreid liggende, veelhoekige steentjes vinden die zich spontaan voortplanten. (...) Ik heb er eentje gehouden om het met eigen ogen te zien en het heeft bij mij thuis gebaard, dus dat verhaal is niet gelogen.' ('Paradoxographus Palatinus', anoniem, derde eeuw). Joost Rekvelde's nieuwste film #37 (2009) is een observatie van een kristal in zijn groeiproces, maar dat is niet meer dan de omschrijving van wat bij de wereldpremière op het International Film Festival Rotterdam 'een meesterwerk' en 'ultieme visuele muziek' is genoemd. De film, uitgebracht door De Filmbank, is geïnspireerd door de manier waarop kristallografen de atoomstructuur van kristallen herleiden door er röntgenstralen doorheen te laten sijpelen. In 1984 leidde dit wetenschappelijk onderzoek tot de ontdekking van zogenaamde 'quasi-kristallen', materialen met een ingewikkelde chemische structuur. Computermodellen hiervan waren het startpunt van #37.

18 juni + 20 t/m 24 juni 19.45 in het Filmmuseum

Toegangsprijs €3,- (met reductie €2,80; Vrienden/voordeelpas €2,05)

Een avond met Joost Rekvelde

Compilatieprogramma

Geen dialoog ca. 60' kleur

Ter gelegenheid van de première van #37 (31'), de nieuwste film van Joost Rekvelde, organiseren het Filmmuseum en De Filmbank een speciale avond in aanwezigheid van de maker. Behalve #37 wordt onder meer de gerestaureerde versie van James Whitneys *Wu Ming* (1977, 17') vertoond. Rekvelde, die zich in #37 laat leiden door het groeiproces van kristallen, beschouwt Whitneys film als belangrijke inspiratiebron. In *Wu Ming* verdwijnen deeltjes in de oneindigheid om vervolgens weer terug te kaatsen in golfpatronen. Het resultaat is wel omschreven als 'een overrompelende visuele beleving' en 'een diepgaande spirituele ervaring'. Filmjournalist Dana Linssen, hoofdredacteur van de Filmkrant, zal na afloop van de voorstelling in gesprek gaan met de regisseur. 19 juni 20.30

PIÈCE UNIQUE HOMMAGE AAN INVLOEDRIJKE REGISSEURS- VAN-EËN-FILM

— 1 mei t/m 3 juni

Het zijn de zondagskinderen van de cinema: regisseurs met slechts één titel op hun naam die toch van invloed zijn geweest. In de tweede aflevering van *Pièce Unique* zijn ruim twintig van deze *one hit wonders* te zien, waaronder werk van illustere namen als Marlon Brando, Jean Genet en Bob Dylan. Ook producties van Nederlandse eenmalige regisseurs staan op het programma. Denk bijvoorbeeld aan Fank Wierings cultfilm *Andy, bloed en blond haar* (1978), Erwin Olafs *Tadzio* (1991) en het curieuze *Moutarde van Sonansee* (1959) van Toon Hermans.

Pièce Unique was vorig jaar voor het eerst te zien tijdens het International Film Festival Rotterdam. De selectie werd verzorgd door IFFR-programmeur Edwin Carels als hommage aan invloedrijke regisseurs van één film. Dit jaar is Pièce Unique te zien in het Film-museum en opnieuw is een internationale keuze unica te zien, aangevuld met opmerkelijke *one hit wonders* van eigen bodem.

De in het programma opgenomen titels baarden bij verschijning opzien, verwekten schandaal (*Un chant d'amour* van Jean Genet) of bleken van invloed op latere filmmakers en kunststromingen (Marcel Duchamp met *Anémic Cinéma*). Dat de regisseurs - vaak beroemde kunstenaars en schrijvers - het bij één productie hebben gelaten komt voort uit het bijzondere karakter van hun werk; iedere toevoeging of vervolg op hun eersteling zou overbodig zijn geweest.

Pièce Unique omvat drieëntwintig lange en korte films. Het werk van de Nederlandse eenmalige regisseurs (iedere dinsdagavond, van 5 mei t/m 2 juni) wordt ingeleid door bekende acteurs, schrijvers en media-persoonlijkheden.

Het programma opent op 1 mei met een gratis voorstelling van *The Cabinet of Dr. Ramirez* (Peter Sellars, 1991).

The Cabinet of Dr. Ramirez
Peter Sellars (FR/DE/VS 1991)
Zonder dialoog, 100' kleur
Peter Sellars, bekend van zijn controversiële theaterregies en filmische opera-ensceneringen, experimenteert met een film zonder dialoog, anno 1991. De stad, New York in de *nineties*, is de hoofdperson. Sellars creëert spanning door het contrast tussen de zorgvuldig geconstrueerde scènes en het geïmproviseerde acteren, door zijn citaten van grote kunstenaars en de combinatie van bestaande muziek met nieuwe beelden. Geïnspireerd op de expressionistische filmklassieker *Das Kabinett des Dr. Caligari* (1920).
1 mei (gratis) + 6 + 31 mei 19.15

Der Verlorene
Peter Lorre (DU 1951)
Duits gespr., geen ondert. 98' zwart-wit
Peter Lorre, met Marlene Dietrich de bekendste Duitse *Exil*-acteur, schreef en regisseerde een aangrijpend verhaal over het moordzuchtige verleden van de Duitse arts Karl Rothe (Lorre), een briljant wetenschapper zonder politiek besef. In een vluchtelingenkamp waar hij medische hulp verleent ontmoet Rothe zijn voormalige assistent Hoesch, ex-Gestapo-informant en tevens voormalig minnaar van Rothes verloofde. Lorres eerste en enige regie bleek geen hit. Het Duitse publiek wilde niet aan het recente verleden worden herinnerd.
2 + 18 mei 19.15

L'avare (The Miser)
Louis de Funès & Jean Girault (FR 1980)
Frans gespr., Nederlands ondert. 115' kleur
Door Louis de Funès (mede)regisseerde verfilming van Molières klassieke blijspel *De vrek*, waarin de stuitend gierige Harpagon (Funès) het aan de stok krijgt met zijn omgeving. Voor De Funès was de vertolking van Harpagon de vervulling van een droomwens. De film werd wisselend ontvangen; sommige critici repten van een rol die de wild gesticulerende Fransman 'op het lijf was geschreven', andere zagen een komiek die in de valkuil van zijn eigen regie was gevallen.
3 mei 16.00; 15 + 25 mei 19.15

L'avare

Yūkoku
Yukio Mishima, Domoto Masaki (JP 1966)
Japans gespr., Frans & Engels ondert. 30' zwart-wit
+ **The Night of the Hunter**
Charles Laughton (VS 1955)
Engels gespr., Nederlands ondert. 92' zwart-wit
In *Yūkoku* speelt de Japanse schrijver Yukio Mishima een legeraanvoerder die met chirurgische precisie zijn eigen buik opensnijdt. Mishima filmt het langzaam, met veel pathos. Vier jaar later pleegde hij werkelijk zelfmoord. *The Night of the Hunter* is een *Gothic thriller* van de acteur Charles Laughton waarin de kinderen van een roofmoordenaar achterna worden gezeten door een psychopathische priester (Robert Mitchum). Alom erkend als klassieker door de gewaagde expressionistische beelden, ongebruikelijke camerastandpunten en inktzwarte humor.
3 + 20 mei 19.15

Moutarde van Sonansee

Un chant d'amour (A Song of Love)
Jean Genet (FR 1950)
Zonder dialoog 26' zwart-wit
+ **Il Cristo proibito**
(The Forbidden Christ)
Curzio Malaparte (IT 1950)
Italiaans gespr., Nederlands ondert. 102' zwart-wit
Il Cristo proibito is een allegorische verhandeling over een ex-krijgsgevangene die wraak neemt op de verrader van zijn broer, een partizaan. Acteur Raf Vallone geeft overtuigend gestalte aan een man verveerd door wroeging. Met *Un chant d'amour* (1950), waarin twee gevangenen zich verliezen in homo-erotische fantasieën, veroorzaakte cultschrijver Jean Genet een nationaal schandaal.
4 mei 20.30; 22 mei 19.15

Angst (Fear)
Gerard Kargl (OO 1983)
Duits gespr., Engels ondert. 94' kleur
Gerard Kargl schreef met cameraman Zbigniew Rybczynski het scenario voor een schokkend portret van een serial killer. De film is gebaseerd op de waar gebeurde 'amoklauf' van de Oostenrijker Werner Knisek. *Angst* - bij uitkomst in 1983 geprezen om zijn camerawerk en beklemmende monologue interieur, maar nooit de cultstatus voorbij gekomen - is van invloed geweest op een latere generatie filmers, onder wie Michael Haneke en John McNaughton (*Henry, Portrait of a Serial Killer*). Soundtrack: Klaus Schulze.
9 + 24 mei 19.15

Anémic cinéma
Marcel Duchamp (FR 1926)
Zonder dialoog 7' zwart-wit, 16mm
+ **Achterland**
Anne Teresa De Keersmaeker (BE 1993)
Nederlands gespr. 93' kleur
Beeldend kunstenaar Marcel Duchamp legde in 1926 met *Anémic cinéma* de basis voor de abstracte experimentele cinema en de Op Art van de sixties. Te zien zijn stereoscopische opnamen van roterende, beschilderde schijven die de illusie van driedimensionale ruimtelijkheid oproepen. In *Achterland* van de Belgische choreografe Anne Teresa De Keersmaeker wordt de ruimte van het toneeloppervlak in bezit genomen door vijf kortgerokte, hooggehakte vrouwen en drie mannen. In haar eerste dansfilm voert ze de spanning tussen de seksen hoog op.
10 + 17 + 21 mei 19.15

Butley
Harold Pinter (GB/CA 1974)
Engels gespr., geen ondert. 130' kleur
Harold Pinters verfilming van Simon Grays toneelstuk 'Butley'. Alan Bates is indrukwekkend als de zure, aan zelfhaat lijdende, maar zo nu en dan toch nog geestige literatuurdocent Butley, die door vrouw én protégé wordt verlaten. Hij bevecht zijn diepgewortelde eenzaamheid met obsceniteiten, beledigingen en liters drank. Amerikaans filmcriticus Roger Ebert bejubelde Pinters regie: 'Dit is meer dan verfilmd theater. De camera komt dicht bij de personages en ziet meer.'
7 + 29 mei 19.45; 24 mei 16.00

Johnny Got His Gun (Dalton Trumbo's Johnny Got His Gun)
Dalton Trumbo (VS 1971)
Engels gespr., Nederlands ondert. 110' kleur
Scenarist Dalton Trumbo (*Spartacus*) debuteerde op vijfenzeftigjarige leeftijd met de verfilming van zijn eigen roman, een aanklacht tegen oorlog. Veteraan Johnny is een menselijk wrak: hij mist armen en benen en kan niet meer praten, zien of horen. Trumbo - die als regisseur eigenlijk Luis Buñuel in gedachten had - maakt veelvuldig gebruik van flashbacks en droomscènes om Johnny's ondraaglijke situatie te verbeelden. Met Jason Robards en Donald Sutherland.
8 + 23 mei 19.15; 10 mei 16.00

One-Eyed Jacks
Marlon Brando (VS 1961)
Engels gespr., niet ondert. 141' kleur
Psychologische western waarin outlaw Brando's zich wreekt op zijn voormalige partner (Karl Malden), die het inmiddels tot sheriff heeft geschopt. Het vier uur durende eindresultaat werd tot 141 minuten teruggebracht, trok weinig publiek en bleef Brando's enige regie. Toch geldt zijn western als een bijzondere bijdrage aan het genre: harde actie wordt doorsneden met broeierige sfeerscènes, de toon is afwisselend ruig realistisch of romantisch en de vrouwenrollen hebben diepgang.
11 + 30 mei 19.15; 16 mei 16.00

The Night of the Hunter

Phase IV (Phase Four)
Saul Bass (VS 1974)
Engels gespr., niet ondert. 93' kleur
'Het is te hopen dat het niet bij deze ene film blijft', schreef de filmcriticus van Het Parool bij de uitbreng van Saul Bass' 'razend knappe' sciencefictionfilm *Phase IV*, waarin door kosmische straling hoogintelligent geworden mieren het opnemen tegen de mens. Toch is Bass - be-gaafd ontwerper van titelsequenties (o.a. voor Hitchcock en Otto Preminger) - niet verder gekomen dan deze psychedelische *monster movie* met maatschappijkritische ondertoon.
14 + 28 mei 19.15

Andy, bloed en blond haar
Frank Wiering (NL 1978)
Nederlands gespr. 90' kleur
Cultfilm van vaderlandse bodem. De enige speelfilm van VPRO-programmamaker en -hoofdredacteur Frank Wiering is een rauw realistisch portret van de agressieve provinciaal Andy die naar Amsterdam komt en fotomodel Ella ontmoet. Een stormachtige, punky verhouding vol gewelddadige incidenten volgt. Andy maakt graag gebruik van zijn kaasbijtje om argumenten kracht bij te zetten. Muziek: Normaal, Herman Brood and His Wild Romance. Met inleiding door Frank Wiering.
2 jun 19.15

Lentelied
Simon Koster (NL 1936)
Nederlands gespr., Nederlandse tussent. 73' zwart-wit
Hulde brengen aan de frisse daadkracht van de Nederlandse jeugd in de moeilijke jaren dertig was wat Simon Koster, voormalig correspondent van de NRC in Berlijn, voor ogen stond. *Lentelied* - over twee verliefde stelletjes met de lente in hun kop - oogstte vooral lof voor de buitenopnamen (door Andor von Barsy, geassisteerd door de jonge Emiel van Moerkerken) in de Zeeuwse duinen. Voor de hoofdrollen werden de toen nog jeugdige coryfeeën Ank van der Moer en Cor Hermus gecast. Met inleiding door Floris Paalman.
12 mei 19.15

Moutarde van Sonansee
Toon Hermans (NL 1959)
Nederlands gespr., Nederlandse tussent. 98' zwart-wit
Monsieur Moutarde, een dichtertlijk aangelegde antiquair, wordt in zijn bestaan bedreigd door de uitbreidingsplannen van de plaatselijke knakworstenfabrikant. Cabaretier Toon Hermans tekende zowel voor de regie, de hoofdrol als de liedjes. De droomscènes en de visuele grappen waren gestileerd naar grote voorbeelden als Jacques Tati en Chaplin. *Moutarde van Sonansee* bleef Hermans enige film, hoewel hij had laten weten vóór zijn vijftigste 'tien films' op zijn naam te willen hebben. Met inleiding door Nelly Frijda.
19 mei 19.15

Publiekskeuze Pièce Unique
De origineelste Pièce Unique-titelsuggestie van het publiek. Voor titel en filmbeschrijving zie t.z.t. www.filmmuseum.nl.
3 jun 19.15

Film (Samuel Beckett's Film)
Alan Schneider (VS 1965)
Zonder dialoog 20' zwart-wit + **Short Cut to Hell**
James Cagney (VS 1957)
Engels gespr., niet ondert. 89' zwart-wit
Alan Schneider en Samuel Beckett maakten met *Film* (1965) korte metten met de idee dat dialoog en actie noodzakelijk zijn om de kijker te boeien; ze hadden daar niet meer voor nodig dan een zwijgende, in een stoel zittende Buster Keaton in gezelschap van een papegaai. Beckett leverde het scenario en was supervisor. De gangsterfilm *Short Cut to Hell* is een experiment van acteur en 'tough guy' James Cagney, die naar eigen zeggen alles een keer wilde proberen. Remake van de Graham Greene-verfilming *This Gun for Hire* (Frank Tuttle, 1942).
13 + 27 mei 19.15

Een vreemde vogel (An Outsider)
Lennaert Nijgh (NL 1967)
Nederlands gespr. 16mm 87' zwart-wit
Tekstschrijver Lennaert Nijgh (1945-2002), beroemd om zijn virtuoos en origineel taalgebruik, baseerde zijn enige speelfilm op een voorval uit zijn middelbareschooltijd. Niet alleen schreef, regisseerde en monteerde hij dit ambitieuze project, hij betaalde ook een deel van de productiekosten. De verloren gewaande, slechts eenmaal vertoonde film werd in 2004 aan het Filmmuseum geschonken en onlangs gerestaureerd. Met onder meer Boudewijn de Groot, Martine Bijl, Jan Blokker en Ramses Shaffy. De film wordt voorafgegaan door een inleiding.
26 mei 19.15

DE FILMS VAN REIN BLOEM

— 19 mei

Dichter, criticus, vertaler en filmmaker Rein Bloem (1932-2008) overleed op 20 juli 2008, een dag voordat het Filmmuseum begon met de conservering van zijn films. Nu de restauratie van zijn kleine, bijzondere filmoeuvre is voltooid, organiseert het Filmmuseum, in samenwerking met Stichting Perdu, op 19 mei een avond rond Bloems films, gepresenteerd door schrijver en journalist Chris Keulemans.

De nadruk van de avond ligt op Bloems lang niet vertoonde werk uit de jaren zestig. Vertoond worden restauraties van *Kockyn, een kermiskroniek* (1966), *Jonkvrouw met de kleine mouwen* (1966), *Wat een lekker dier* (1968) en *Aan het heldere strand der zee* (1991). Bloem, van origine Neerlandicus, werd begin jaren zestig door Anton Koolhaas uitgenodigd om les te geven aan de Filmacademie. Hij was een liefhebber van het werk van onder anderen Pier Paolo Pasolini (eveneens dichter en filmmaker), Robert Bresson en bovenal van Buster Keaton, die ook regelmatig in zijn essays en poëzie figureert. In zijn films komen deze invloeden terug, toch is het vooral Bloems eigen benadering van het medium die hem uniek maakte. Niet alleen in zijn poëzie, maar ook in zijn filmoeuvre uitte Bloem zijn afkeer van 'gewenning' aan vastliggende betekenissen. Gedichten, de schilderkunst en de Middeleeuwen vormden belangrijke inspiratiebronnen voor zijn films, waarin hij vaak - net zoals de door hem bewonderde Pasolini en Bresson - met amateur-acteurs werkte.

De films van Rein Bloem
Compilatieprogramma
Nederlands gespr. 106' kleur en zwart-wit
19 mei 19.00 in het Filmmuseum

In mei verschijnt bij Stichting Perdu de essaybundel *Met ontzag doorgegeven. Een keuze uit het beschouwend werk van Rein Bloem*. Op 15 mei organiseert Perdu in Amsterdam een literaire avond rond Rein Bloem (zie www.perdu.nl).

Rein Bloem

Les plages d'Agnès

Nieuwste film Agnès Varda

Les plages d'Agnès

PREMIÈREFILM Agnès Varda's nieuwste film beleefde in 2008 zijn wereldpremière op het filmfestival van Venetië en is vanaf 18 juni te zien in het Filmmuseum. Het autobiografische *Les plages d'Agnès* voert de kijker mee door het persoonlijke en professionele leven van een eigenzinnig cineast wier werk vaak te zien is geweest in het Filmmuseum, waar het tijdens DOKU.ARTS in première zal gaan. Rode draad is de liefde voor het strand.

In *Les plages d'Agnès* vertelt Varda op humorvolle manier over haar ervaringen als fotograaf, cineast, feministe, producent, echtgenote en moeder. Begonnen als fotograaf in het theater werd ze binnengehaald als voorloper van de nouvelle vague. Ook baarde Varda opzien door haar leven met de Franse regisseur Jacques Demy en haar reizen naar Cuba, China en de Verenigde Staten. De inmiddels tachtigjarige regisseuse brengt in *Les plages d'Agnès* haar leven in beeld met verhalen, filmfragmenten en geënceneerde taferelen. Tal van bekende namen trekken voorbij, onder wie Jane Birkin, Robert De Niro, Gérard Depardieu, Serge Gainsbourg en Michel Piccoli.

Les plages d'Agnès (The Beaches of Agnès)
Agnès Varda (FR 2008)
Frans gespr., Nederlands ondert. 110' kleur
Vanaf 18 juni in het Filmmuseum en de filmtheaters in het land

Biografie Agnès Varda

Agnès Varda (Brussel, 1928) heeft meer dan veertig korte en lange speelfilms en documentaires op haar naam staan. Tot haar bekendste werk behoren de nouvelle vague-klassieker <i>Cléo de 5 à 7</i> (1962) en films als <i>L'une chante, l'autre pas</i> (1977), <i>Sans toit ni loi</i> (1985, met Sandrine Bon-	naire) en <i>Jacquot de Nantes</i> (1991), een hommage aan de filmmaker Jacques Demy, haar in 1990 overleden echtgenoot. Varda wordt geroemd om haar oog voor compositie en haar kwaliteiten als editor. Ze woont en werkt in Parijs, waar haar filmproductiemaatschappij Cine Tamaris is gevestigd.
---	--

Liverpool

Nederlandse première Lisandro Alonso

PREMIÈREFILM In zijn nieuwste film tekent het Argentijnse talent **Lisandro Alonso** een portret van een solitaire zeeman die na twintig jaar varen terugkeert naar het huis van zijn moeder. Alonso situeerde zijn vierde speelfilm in de sneeuw van Patagonië. *Liverpool* won de hoofdprijs van het Gijón International Film Festival in het Spaanse Asturias. Eerder werd Alonso onderscheiden voor *La Libertad* (2001) en *Los muertos* (2004).

Nadat Farrel ruim twintig jaar op zee heeft gevaren, vraagt hij zijn kapitein toestemming om het schip te verlaten. Hartje winter begint zijn landleven op het zuidelijkste puntje van Argentinië. Met een verleden vol drank, katers en betaalde liefde achter zich keert Farrel (Juan Fernandez) terug naar zijn geboorteplaats om te zien of zijn moeder nog leeft. Aangekomen bij de besneeuwde woningen ontdekt hij dat niet alleen zijn moeder, maar ook een derde persoon deel uitmaakt van de familie.

Biografie Lisandro Alonso		
		
Lisandro Alonso (Buenos Aires, 1975) regisseerde nog tijdens zijn studie aan de filmacademie de korte film <i>Dos en la Vereda</i> (1995) samen met Catriel Vildosola. Nadat hij als assistent-geluidstechnicus	enkele korte films maakte en als assistent-regisseur aan Nicolás Sarquís' <i>Sobre la Tierra</i> (1998) werkte, volbracht hij zijn eerste eigen speelfilm, <i>La Libertad</i> (2001) ontving - net als recenter werk - wereld-	wijd verschillende prijzen, waaronder de Fipresci-prijs van de internationale filmkritiek van het International Film Festival Rotterdam. In 2003 richtte Alonso in Buenos Aires het productiebedrijf 4L op.

In zijn - altijd korte - speelfilms hanteert regisseur en scenarist Alonso een spaarzame montage en extreem lange shots. In *Liverpool* laat hij vooral zien wat er in de hoofden van zijn hoofdpersonen omgaat. Het script is niet meer dan een houvast voor de spelers bij de ontwikkeling van hun personages, van tevoren staat niets vast. Om de film te laten groeien spendeerde de crew enkele maanden in de sneeuw van Patagonië, in het puntje van Argentinië.

Liverpool

Lisandro Alonso (ARG/DU/ES/FR/NL 2008) *Spaans gespr., Nederlands ondert. 84' kleur Vanaf 4 juni in het Filmmuseum en de filmtheaters*

Vrijwel alle films van Lisandro Alonso werden mede geproduceerd door de Nederlandse producent Fortuna Films (Ilse Hughan) en ontvingen steun van het Hubert Bals Fonds.

Andere films van Lisandro Alonso

La libertad (Freedom) **Lisandro Alonso** (AR 2001) *Spaans gespr., Nederlands ondert. 73' kleur*

Met een 35mm-camera registreerde Lisandro Alonso een dag uit het leven van de jonge houthakker Misaël, op de Argentijnse La Pampa. Misaels activiteiten - hij hakt hout, slaapt, poept, koopt een blikje Fanta, doodt een gordeldier, eet het op - werden elegant verfilmd, als ‘een hypnotiserend schaduwspel tegen een hel verlichte, zon-beschenen achtergrond’ (Senses of Cinema). Winnaar Fipresci-prijs en KNF Award op het IFFR 2002. **5 jun 19.45; 7 jun 17.45**

Los muertos

Lisandro Alonso (AR/FR/NL 2004) *Spaans, Guarani gespr., Nederlands ondert. 78' zwart-wit / kleur* Beklemmende tweede film van Lisandro Alonso over ex-gevangene Argentino Vargas die zijn dochter zoekt in de Argentijnse jungle. Is hij fatsoenlijk of een nietsontziende moordenaar? Vargas vaart over de rivier, bezoekt een prostituee, slacht een geit. ‘Wat ik wilde vastleggen was zijn allereerste indruk van de wereld’ aldus de regisseur, die in *Los muertos* verder wilde gaan dan zijn debuut *La libertad*. ‘Een Argentijnse *Heart of Darkness*’ (de Filmkrant). **6 + 7 jun 19.45**

Fantasma

Lisandro Alonso (AR/FR/NL 2006) *Spaans gespr., Nederlands ondert. 63' kleur* Lisandro Alonso's dappere poging tot zelfreflectie. Houthakker Misaël en ex-gevangene Argentino, de hoofdpersonen uit Alonso's eerste twee films *La libertad* en *Los muertos*, zijn naar Buenos Aires afgereisd om de vertoning van *Los muertos* bij te wonen in het oude San Martin Theater. In soepele, lang aangehouden bewegingen volgt de camera hun dwaaltocht door de labyrintische, marmeren gangen van het gebouw. **9 + 10 jun 19.45**

Tulpan

Speelfilmdebuut van Sergej Dvortsevoj

PREMIÈREFILM **Sergej Dvortsevoj** werkte vier jaar aan zijn be kroonde speelfilmdebuut, waarin hij een humoristisch en zo realistisch mogelijk beeld schetst van het **Kazachs nomadenbestaan**. Door de internationale filmpers werd Tulpan geprezen om de sterke regie en acteerprestaties.

De jonge nomade Asa keert na militaire dienst terug naar zijn geboortestreek, de dorre Kazachse steppe. Om herder te kunnen worden heeft hij een vrouw nodig. De herdersdochter Tulpan is zijn enige hoop op een huwelijk, maar die wil gaan studeren in de stad. Bovendien vindt ze dat hij te grote oren heeft.

PROLONGATIES

In mei en juni prolongeert het Filmmuseum Raymond Depardons *La vie moderne*, het licht melancholische familieportret *Still Walking* van de Japanner Kore-eda Hirokazu en de prijswinnende Hongaarse speelfilm *Delta*.

Kazachs talent Sergej Dvortsevoj werkte vier jaar aan zijn speelfilmdebuut, waarin hij een humoristisch en zo realistisch mogelijk beeld schetst van het geïsoleerde nomadenbestaan. *Tulpan* werd opgenomen in de ‘Hongersteppe’ van Zuid-Kazachstan: een enorme, uitgestrekte ‘zee’ van stof.

Prijzen

Tulpan is een film in de traditie van titels als *The story of the weepingcamel* (2003) en *Cave of the yellow dog* (2005) van Byambasuren Davaa. *Tulpan* won de prestigieuze Un Certain Regard-competitie van het Cannes-filmfestival. Ook op andere internationale festivals viel Dvortsevojs debuut in de prijzen. Onlangs ontving Tulpan de prijs

voor beste lange speelfilm van de Asian Pacific Screen Awards, de hoogste filmonderscheiding in de regio.

Tulpan

Sergej Dvortsevoj (Kazachstan, 2008) *Kazachs en Russisch gespr., Nederlands ondert. 100' kleur Vanaf 7 mei in Rialto, The Movies (Amsterdam) en elders in het land.*

Sergej Dvortsevoj		
		
Sergej Dvortsevoj (Chimkent, 1962) studeerde aan de Oekraïense luchtvaart-academie en het Radio-technisch Instituut van Novosibirsk. Voordat hij in Moskou aan zijn filmopleiding begon, werkte hij als radiotelegrafist bij	de Russische luchtvaart-maatschappij Aeroflot. Zijn korte en middel-lange documentaires (<i>In the Dark, Highway, Bread Day, Paradise</i>) werden op diverse internationale festivals bekroond.	

Marcel (88) en Raymond Priat (83). Pas na jaren kreeg Depardon de boeren zo ver hun levensverhaal te vertellen. Winnaar Louis Delluc-prijs (beste Franse film van het jaar). Eerder verschenen *Profils paysans: l’approche* (2000) en *Profils paysans: le quotidien* (2005). Voorfilm: *Jolanda 23* (2007) van Pim Zwiers.

Still Walking Kore-eda Hirokazu (JP 2008) Japans gespr., Nederlands ondert. 114' kleur In *Still Walking* zoeken een volwassen zoon en dochter, hun oude vader en moeder op. Ze herdenken de tragische dood van de oudste broer. Onder de oppervlakte schuilen conflicten en verdriet waarover met moeite wordt gepraat. Voor *Still Walking* putte Kore-eda Hirokazu (*After Life, Nobody Knows*) uit eigen ervaringen. Zijn ode aan de familiebanden balanceert lichtvoetig tussen humor en verdriet.

Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008) Hongaars gespr., Nederlands ondert. 92' kleur Een jongeman keert terug naar zijn geboortedorp in de waterrijke, weelderig begroeide Donau-delta en maakt kennis met zijn halfzuster. De aantrekkingskracht tussen broer en halfzus zet kwaad bloed bij de dorpelingen. *Delta* werd door de internationale pers lovend ontvangen, niet in de laatste plaats om het geluid, de meeslepende muziek en het camerawerk. Winnaar Fipresci-prijs op het filmfestival van Cannes.

La vie moderne Raymond Depardon (FR 2008) Frans gespr., Nederlands ondert. 90' kleur In het derde deel van een drieluik over de verdwijning van de Franse boerencultuur registreerde fotograaf en documentairemaker Raymond Depardon de levens van de broers

KIDZZINEMA DOLDWAZE EN RAZEND SPANNENDE KINDERFILMS

In mei en juni kunnen kinderen onder meer genieten van allerlei animatiefilms. De kleine Kirikou neemt het op tegen een boze heks, het onhandige uitvinders-duo Wallace en Gromit belandt in tragikomische situaties en de figuurtjes in *De notenkraaker* hebben ieder hun eigen instrument en melodie. In de meivakantie presenteert het Filmmuseum de theatrale voorstelling *Het meisje en de engel*.

4+

♪ **ALICE IN CARTOONLAND DEEL 3**
Walt Disney (VS 1924 – 1927)
Nederlandse tussent. 48’ zwart-wit / kleur
Alice belandt in tekenfilmland en maakt, vergezeld door kater Julius, spannende avonturen mee. Alice belandt in het Wilde Westen en wordt ontvoerd door een roverhoofdman, ze blust een brand en bevrijdt hondjes. De filmpjes werden gemaakt tussen 1924 en 1927. Ze zijn Walt Disneys eerste vingeroefeningen in een genre dat pas decennia later tot volle wasdom komt: de combinatie van levende personages en animatie. Te zien zijn o.a *Alice’s Wild West Show*, *Alice the Fire Fighter* en *Alice and the Dogcatcher*. Live muzikale begeleiding: Wim van Tuyl (piano).
17 + 20 + 21 mei 13.45

LE BALLON ROUGE (DE RODE BALLON)
Albert Lamorisse (FR 1956)
Zonder dialoog 34’ kleur
+ CRIN BLANC, LE CHEVAL SAUVAGE
(WHITE MANE: THE WILD HORSE)
Albert Lamorisse (FR 1953)
Zonder dialoog 39’ zwart-wit
De rode ballon is een Franse klassieker over een jongetje dat erg gehecht raakt aan een rode ballon. Deze volgt hem overal door Parijs. Het jongetje probeert de ballon te beschermen tegen jaloerse schoolkammeraadjes die een wilde achtervolging hebben ingezet. *Crin blanc* is het verhaal van een ontluikende vriendschap tussen een kleine jongen, die van visvangst en stroperij leeft, en een witte hengst. Live muzikale begeleiding: Wim van Tuyl (piano).
1 t/m 3 + 6 + 10 + 13 mei 13.45

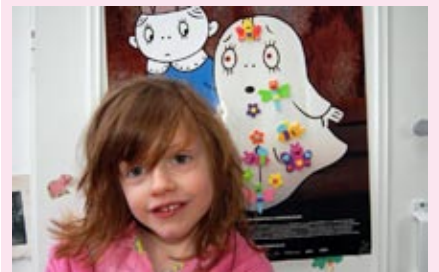
HET ZAKMES
Ben Sombogaart (NL 1991)
Nederlands gespr. 90’ kleur
Wanneer Tim onverwacht naar Almere verhuist, weet Mees niet goed hoe hij zijn vriend het zakmes terug moet geven dat per ongeluk in zijn broekzak is geraakt. Op allerlei manieren probeert Mees met Tim in contact te komen: hij schrijft een brief, plaatst een advertentie en komt zelfs op televisie. Naar het boek van Sjoerd Kuyper. Met Olivier Tuinier, Adelheid Roosen en Beppie Melissen.
24 + 27 + 31 mei; 1 + 3 + 7 + 10 jun 13.45

Le ballon rouge

HET ZANDKASTEEL (THE SAND CASTLE)
Co Hoedeman (CA 1977)
Zonder dialoog 26’ kleur
+ DE NOTENKRAKER (SHCHELKUNCHIK)
Boris Stepanzew (SU 1973)
Zonder dialoog 39’ kleur
Animatiefilms uit de jaren zeventig. In *De notenkraaker* (1973) gebruikt Boris Stepantsjev de muziek uit Tsjaikovski’s gelijknamige ballet en geeft hij – net als Prokofjev in *Peter en de wolf* – elk figuurtje een eigen instrument of melodie. Met *Het zandkasteel* (1977) – een komische fabel bevolkt door bizarre wezentjes van schuimrubber, draad en zand – won Co Hoedeman ruim twintig prijzen, waaronder een Oscar.
17 + 21 + 24 jun 13.45

BENTE EZERMAN & SPOOKJE LABAN
Bente is de prijswinnaar van de kleurwedstrijd rond ‘Het spookje Laban’ en won een Laban-handpop.

6+

KIRIKOU EN DE HEKS
(KIRIKOU ET LA SORCIÈRE)
Michel Ocelot (FR/BE/LU 1998)
Nederlands gespr. 74’ kleur
Kleurrijke animatiefilm, gebaseerd op een West-Afrikaans sprookje en met muziek van Youssou N’Dour. ‘Kirikou is klein, maar wel heel dapper’ zingen de Afrikaanse dorpsbewoners, wanneer Kirikou weer een heldendaad heeft verricht. Hij is de enige die het op durft te nemen tegen de boze heks, die met haar leger de dorpsbewoners uitbuit en vernedert. Winnaar van de Cinekid Award 1999.
7 + 10 + 17 + 21 + 24 jun 14.00

8+

WALLACE & GROMIT:
THE AARDMAN COLLECTION
Nick Park, Peter Lord & Richard Golezowski (GB 1986 – 1993)
Engels gespr., Nederlands ondert. 79’ kleur
Studio Aardman Animations in het Engelse Bristol staat bekend om zijn droge humor en bijzondere aandacht voor visuele details. In *A Grand Day Out* en *The Wrong Trousers*, twee titels uit een zesdelige compilatiefilm van de studio, spelen Wallace en zijn hond Gromit een onhandig uitvindersduo dat in allerlei tragikomische situaties verzeild raakt. *The Wrong Trousers* won in 1994 een Oscar voor beste animatiefilm.
10 + 13 + 17 + 20 + 21 mei 14.00

WALLACE & GROMIT ZIJN TERUG!
(WALLACE & GROMIT: THE AARDMAN COLLECTION 2)
Nick Park (GB 1981 – 1996)
Engels gespr., Nederlands ondert. 74’ kleur
Tweede compilatie klei-animatiefilms van Studio Aardman Animations in Bristol. Opnieuw beleeft het flegmatische Britse duo allerlei spannende avonturen. In *A Close Shave* (1995) binden de gepensioneerde uitvinder en zijn hond (een elektronicagnie) de strijd aan met een monsterachtige schapendief. Bovendien wordt Wallace verliefd. Het programma bevat ook een middeleeuwse vertelling, grappige animatiecommercials en videoclips.
24 + 27 + 31 mei + 1 + 3 jun 14.00

MEIVAKANTIEVOORSTELLING
HET MEISJE EN DE ENGEL
Sophie van Oers & Michel Sluysmans
(NL 2009) Nederlands gespr. 55’
Hazel ligt in bed want Hazel is ziek. Omdat haar ouders een bioscoop hebben mag Hazel met bed en al in de oudste filmzaal liggen. Want ze is gek op film. Dan krijgt ze bezoek van Daan, een man in pak. Daan is een engel. Met hem kijkt ze naar filmfragmenten. Daan wil weten hoe het voelt om mens te zijn – en Hazel vertelt. Al pratende ontdekt ze weer hoe grappig en bijzonder het leven eigenlijk is. De voorstelling *Het meisje en de engel* – geïnspireerd op een boek van Jostein Gaarder (schrijver van ‘De wereld van Sofie’) – wordt vormgegeven en gespeeld door Sophie van Oers en Michel Sluysmans. Het script is van Jorieke Abbing. Live muzikale begeleiding door Rob Stoop. Reprise in de herfstvakantie.
1 t/m 3 + 6 mei 14.00

Sophie van Oers

Wallace & Gromit

FILMMUSEUM KALENDER

— 1 mei t/m 24 juni 2009

In deze kalender vindt u de dagelijkse programmering in twee zalen van het Filmmuseum (Vondelpark 3, Amsterdam) en Filmmuseum-voorstellingen op bijzon-dere locaties (dit staat achter de filmtitels aangegeven).

Let op! Deze kalender toont niet het volledige program-ma; veel voorstellingen worden pas na het verschijnen van Zine geprogrammeerd. Kijk op www.filmmuseum.nl voor het volledige programma.

Nieuwsbrief
Wilt u wekelijks het complete programma (mét alle prolongaties en aanbiedingen) per e-mail ontvangen? Meldt u dan aan via www.filmmuseum.nl/nieuwsbrief.

Reserveren:
tel. 020-5891400
Reserveren via BelBios:
tel. 0900-9363 (0,45 cent per minuut),
toets na het welkomstwoord snelcode 07323.
Of ga naar www.BelBios.nl

- DOKU.ARTS**.....p. 9
o.a. *Les plages d'Agnès*
- KLASSIEKERS**.....p. 14
J'accuse en *Rocco e i suoi fratelli*
- NOSTALGIE IN TUSCHINSKI**.....p. 24
o.a. *La piscine*
CINEMA CONCERTEN.....p. 24
The Quitter
- E*CINEMA**.....p. 25
o.a. Filmbanktour en Joost Rekveld
- PIÈCE UNIQUE**.....p. 26
o.a. *Un chant d'amour* en *Angst*
- DE FILMS VAN REIN BLOEM**.....p. 29
- PREMIÈREFILMS**.....p. 29
Liverpool, *Tulpan*, #37 en *Les plages d'Agnès*
- PROLONGATIES**.....p. 31
Delta, *La vie moderne* en *Still Walking*
- KIDZ ZINEMA**.....p. 32
o.a. *Het zakmes*, *Het zandkasteel* en *Wallace & Gromit*

⌚ Aanvangstijd zie www.filmmuseum.nl

WEEK 18/19	
DONDERDAG 30 APRIL Gesloten	
VRIJDAG 1 MEI	
13.45 ♪ Le ballon rouge & Crin blanc 4+ Albert Lamorisse (FR 1953/1956)	
14.00 Het meisje en de engel 6+ Sophie van Oers & Michel Sluysmans (NL 2009)	
19.15 The Cabinet of Dr. Ramirez Peter Sellars (FR/DE/VS 1991)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
ZATERDAG 2 MEI	
13.45 ♪ Le ballon rouge & Crin blanc 4+ Albert Lamorisse (FR 1953/1956)	
14.00 Het meisje en de engel 6+ Sophie van Oers & Michel Sluysmans (NL 2009)	
19.15 Der Verlorene Peter Lorre (DU 1951)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
ZONDAG 3 MEI	
13.45 ♪ Le ballon rouge & Crin blanc 4+ Albert Lamorisse (FR 1953/1956)	
14.00 Het meisje en de engel 6+ Sophie van Oers & Michel Sluysmans (NL 2009)	
16.00 L'avare Louis de Funès & Jean Girault (FR 1980)	
19.15 Yūkoku Yukio Mishima, Domoto Masaki (JP 1966) + The Night of the Hunter Charles Laughton (VS 1955)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
MAANDAG 4 MEI	
20.30 Il Cristo proibito Curzio Malaparte (IT 1950)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
DINSDAG 5 MEI	
19.15 Nederlands verzamel-programma Diverse Nederlandse regisseurs	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	

WOENSDAG 6 MEI	
13.45 ♪ Le ballon rouge & Crin blanc 4+ Albert Lamorisse (FR 1953/1956)	
14.00 Het meisje en de engel 6+ Sophie van Oers & Michel Sluysmans (NL 2009)	
19.15 The Cabinet of Dr. Ramirez Peter Sellars (FR/DE/VS 1991)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
WEEK 19/20	
DONDERDAG 7 MEI	
19.15 Butley Harold Pinter (GB/CA 1974)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
VRIJDAG 8 MEI	
19.15 Johnny Got His Gun Dalton Trumbo (VS 1971)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
ZATERDAG 9 MEI	
19.15 Angst Gerard Kargl (AT 1983)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
ZONDAG 10 MEI	
13.45 ♪ Le ballon rouge & Crin blanc 4+ Albert Lamorisse (FR 1953/1956)	
14.00 Wallace & Gromit: The Aardman Collection 8+ Nick Park, Peter Lord & Richard Goleszowski (GB 1986 - 1993)	
16.00 Johnny Got His Gun Dalton Trumbo (VS 1971)	
16.15 ♪ The Quitter Joseph Henabery (VS 1929)	
19.15 Anémic cinéma Marcel Duchamp (FR 1926) + Achterland Anne Teresa De Keersmaeker (BE 1993)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
MAANDAG 11 MEI	
19.15 One-Eyed Jacks Marlon Brando (VS 1961)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	

DINSDAG 12 MEI	
19.15 Lentelied Simon Koster (NL 1936) Met inleiding door Floris Paalman	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
WOENSDAG 13 MEI	
13.45 ♪ Le ballon rouge & Crin blanc 4+ Albert Lamorisse (FR 1953/1956)	
14.00 Wallace & Gromit: The Aardman Collection 8+ Nick Park, Peter Lord & Richard Goleszowski (GB 1986 - 1993)	
19.15 Short Cut to Hell James Cagney (VS 1957)	
⌚ Delta Kornél Mundruczó (HU/DU 2008)	
WEEK 20/21	
DONDERDAG 14 MEI	
19.15 Phase IV Saul Bass (VS 1974)	
VRIJDAG 15 MEI	
19.15 L'avare Louis de Funès & Jean Girault (FR 1980)	
ZATERDAG 16 MEI	
16.00 One-Eyed Jacks Marlon Brando (VS 1961)	
19.15 Renaldo and Clara Bob Dylan (VS 1978)	
ZONDAG 17 MEI	
13.45 ♪ Alice in Cartoonland deel 3 4+ Walt Disney (VS 1924 - 1927)	
14.00 Wallace & Gromit: The Aardman Collection 8+ Nick Park, Peter Lord & Richard Goleszowski (GB 1986 - 1993)	
19.15 Anémic cinéma Marcel Duchamp (FR 1926) + Achterland Anne Teresa De Keersmaeker (BE 1993)	
MAANDAG 18 MEI	
19.15 Der Verlorene Peter Lorre (DU 1951)	
DINSDAG 19 MEI	
19.00 Rein Bloem-programma Compilatieprogramma	
19.15 Moutarde van Sonaansee Toon Hermans (NL 1959) Met inleiding door Nelly Frijda	
WOENSDAG 20 MEI	
13.45 ♪ Alice in Cartoonland deel 3 4+ Walt Disney (VS 1924 - 1927)	

14.00 Wallace & Gromit: The Aardman Collection 8+ Nick Park, Peter Lord & Richard Goleszowski (GB 1986 - 1993)	
19.15 Yūkoku Yukio Mishima, Domoto Masaki (JP 1966) + The Night of the Hunter Charles Laughton (VS 1955)	
WEEK 21/22	
DONDERDAG 21 MEI	
13.45 ♪ Alice in Cartoonland deel 3 4+ Walt Disney (VS 1924 - 1927)	
14.00 Wallace & Gromit: The Aardman Collection 8+ Nick Park, Peter Lord & Richard Goleszowski (GB 1986 - 1993)	
19.15 Anémic cinéma Marcel Duchamp (FR 1926) + Achterland Anne Teresa De Keersmaeker (BE 1993)	
VRIJDAG 22 MEI	
19.15 Il Cristo proibito Curzio Malaparte (IT 1950)	
ZATERDAG 23 MEI	
19.15 Johnny Got His Gun Dalton Trumbo (VS 1971)	
ZONDAG 24 MEI	
10.30 Op de Hollandse toer (Pathé Tuschinski) Harry Booth (NL 1973)	
13.45 Het zakmes 4+ Ben Sombogaart (NL 1991)	
14.00 Wallace & Gromit zijn terug! 8+ Nick Park (GB 1981 - 1996)	
16.00 Butley Harold Pinter (GB/CA 1974)	
19.15 Angst Gerard Kargl (AT 1983)	
MAANDAG 25 MEI	
19.15 L'avare Louis de Funès & Jean Girault (FR 1980)	
DINSDAG 26 MEI	
19.15 Een vreemde vogel Lennaert Nijgh (NL 1967)	
19.45 Filmbanktour #23: 'Home Is Where the Heart Is' Compilatieprogramma	
WOENSDAG 27 MEI	
13.45 Het zakmes 4+ Ben Sombogaart (NL 1991)	
14.00 Wallace & Gromit zijn terug! 8+ Nick Park (GB 1981 - 1996)	
19.15 Shot Cut to Hell James Cagney (VS 1957)	

WEEK 22/23	
DONDERDAG 28 MEI	
17.00 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
19.15 Phase IV Saul Bass (VS 1974)	
20.30 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
VRIJDAG 29 MEI	
17.00 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
19.15 Butley Harold Pinter (GB/CA 1974)	
20.30 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
ZATERDAG 30 MEI	
17.00 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
19.15 One-Eyed Jacks Marlon Brando (VS 1961)	
20.30 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
ZONDAG 31 MEI	
13.45 Het zakmes 4+ Ben Sombogaart (NL 1991)	
14.00 Wallace & Gromit zijn terug! 8+ Nick Park (GB 1981 - 1996)	
16.00 Het schimmenrijk Compilatieprogramma met Hans Beerekamp. Zie voor meer informatie www.film-museum.nl	
17.00 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
19.15 The Cabinet of Dr. Ramirez Peter Sellars (FR/DE/VS 1991)	
20.30 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
MAANDAG 1 JUNI	
13.45 Het zakmes 4+ Ben Sombogaart (NL 1991)	
14.00 Wallace & Gromit zijn terug! 8+ Nick Park (GB 1981 - 1996)	
17.00 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
19.15 Renaldo and Clara Bob Dylan (VS 1978)	
20.30 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	

DINSDAG 2 JUNI	
17.00 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
19.15 Andy, bloed en blond haar Frank Wiering (NL 1978)	
20.30 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
WOENSDAG 3 JUNI	
13.45 Het zakmes 4+ Ben Sombogaart (NL 1991)	
14.00 Wallace & Gromit zijn terug! 8+ Nick Park (GB 1981 - 1996)	
17.00 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
19.15 Publiekskeuze Pièce Unique	
20.30 Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
WEEK 23/24	
DONDERDAG 4 JUNI	
19.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
21.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
⌚ Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
WOENSDAG 10 JUNI	
13.45 Het zakmes 4+ Ben Sombogaart (NL 1991)	
14.00 Kirikou en de heks 6+ Michel Ocelot (FR/BE/LU 1998)	
19.45 Fantasma Lisandro Alonso (AR/FR/NL 2006)	
21.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
⌚ Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
WEEK 24/25	
DONDERDAG 11 JUNI	
22.00 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
VRIJDAG 12 JUNI	
12.00 Doku.Arts 2009 tot 24.00 het gratis DOKU.ARTS magazine (verkrijgbaar vanaf eind mei bij het Filmmuseum) of www.doku-arts.com	
18.15 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	

15.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
17.45 La libertad Lisandro Alonso (AR 2001)	
19.45 Los muertos Lisandro Alonso (AR/FR/NL 2004)	
21.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
⌚ Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
MAANDAG 8 JUNI	
21.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
⌚ Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
DINSDAG 9 JUNI	
19.45 Fantasma Lisandro Alonso (AR/FR/NL 2006)	
21.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
⌚ Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
WOENSDAG 10 JUNI	
13.45 Het zakmes 4+ Ben Sombogaart (NL 1991)	
14.00 Kirikou en de heks 6+ Michel Ocelot (FR/BE/LU 1998)	
19.45 Fantasma Lisandro Alonso (AR/FR/NL 2006)	
21.45 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
⌚ Rocco e i suoi fratelli Luchino Visconti (IT/FR 1960)	
WEEK 24/25	
DONDERDAG 11 JUNI	
22.00 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	
VRIJDAG 12 JUNI	
12.00 Doku.Arts 2009 tot 24.00 het gratis DOKU.ARTS magazine (verkrijgbaar vanaf eind mei bij het Filmmuseum) of www.doku-arts.com	
18.15 Liverpool Lisandro Alonso (AR/DU/ES/FR/NL 2008)	

ZATERDAG 13 JUNI
10.00 Doku.Arts 2009
tot 24.00 Voor meer informatie zie het gratis DOKU.ARTS magazine (verkrijgbaar vanaf eind mei bij het Filmmuseum) of www.doku-arts.com

18.15 Liverpool
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

ZONDAG 14 JUNI
10.00 Doku.Arts 2009
tot 24.00 Voor meer informatie zie het gratis DOKU.ARTS magazine (verkrijgbaar vanaf eind mei bij het Filmmuseum) of www.doku-arts.com

MAANDAG 15 JUNI
⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

DINSDAG 16 JUNI
⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

WOENSDAG 17 JUNI
13.45 Het zandkasteel 4+
Co Hoedeman (CA 1977)
+
De notenkraker 4+
Boris Stepanzew (SU 1973)

14.00 Kirikou en de heks 6+
Michel Ocelot
(FR/BE/LU 1998)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

WEEK 25/26

DONDERDAG 18 JUNI
19.45 #37
Joost Rekveld (NL 2009)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Les plages d'Agnès**
Agnès Varda (FR 2008)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonwso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

VRIJDAG 19 JUNI
20.30 #37
Joost Rekveld (NL 2009)
Met inleiding door Dana Linssen, in aanwezigheid van de regisseur

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Les plages d'Agnès**
Agnès Varda (FR 2008)

ZATERDAG 20 JUNI
19.45 #37
Joost Rekveld (NL 2009)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Les plages d'Agnès**
Agnès Varda (FR 2008)

ZONDAG 21 JUNI
10.30 Lapiscine (Pathé Tuschinski)
Jacques Deray (FR/IT 1968)

13.45 Het zandkasteel 4+
Co Hoedeman (CA 1977)
+
De notenkraker 4+
Boris Stepanzew (SU 1973)
Kindervoorstelling

14.00 Kirikou en de heks 6+
Michel Ocelot
(FR/BE/LU 1998)

19.45 #37
Joost Rekveld (NL 2009)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Les plages d'Agnès**
Agnès Varda (FR 2008)

MAANDAG 22 JUNI
19.45 #37
Joost Rekveld (NL 2009)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Les plages d'Agnès**
Agnès Varda (FR 2008)

DINSDAG 23 JUNI
19.45 #37
Joost Rekveld (NL 2009)

20.00 ♪ J'accuse
(Stadsschouwburg)
Abel Gance (FR 1919) Met inleiding door Kevin Brownlow (om 19.15 uur)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonwso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Les plages d'Agnès**
Agnès Varda (FR 2008)

WOENSDAG 24 JUNI
13.45 Het zandkasteel 4+
Co Hoedeman (CA 1977)
+
De notenkraker 4+
Boris Stepanzew (SU 1973)

14.00 Kirikou en de heks 6+
Michel Ocelot
(FR/BE/LU 1998)

19.45 #37
Joost Rekveld (NL 2009)

20.00 ♪ J'accuse
(Stadsschouwburg)
Abel Gance (FR 1919) Met inleiding door Kevin Brownlow (om 19.15 uur)

⌚ **Liverpool**
Lisandro Alonso
(AR/DU/ES/FR/NL 2008)

⌚ **Rocco e i suoi fratelli**
Luchino Visconti
(IT/FR 1960)

⌚ **Les plages d'Agnès**
Agnès Varda (FR 2008)

Met dank aan:
- Julia Carnahan (Los Angeles)
- Lobsterfilm, Serge Bromberg
- Marijke Bloem (Amsterdam)
- Stichting Perdu, Anne-Mariken Raukema en Renée de Rijk (Amsterdam)
- Tamasa, Philippe Chevassu (Parijs)

Aanbieding voor Vrienden van het Filmmuseum

Met korting naar ‘Rocco en zijn broers’ van Toneelgroep Amsterdam

Toneelgroep Amsterdam speelt een bewerking van Luchino Visconti's *Rocco e i suoi fratelli* (1960). Dit beroemde drama over het wel en wee van een straatarme Zuid-Italiaanse familie in de regie van Ivo van Hove is van 1 t/m 16 mei exclusief te zien in de nieuwe Rabozaal van Stadsschouwburg Amsterdam.

Fedja van Huêt speelt de titelrol, Hans Kesting kruipt in de rol van oudere broer Simone en Halina Reijn speelt Nadia, de vrouw aan wie beide broers hun hart verliezen.

Vrienden van het Filmmuseum kunnen de voorstelling bezoeken voor €18,- in plaats van €27,50*.

** Reserveren via de kassa van de Stadsschouwburg Amsterdam (020-6242311). De korting geldt voor maximaal twee personen, op vertoon van de Vriendenpas (niet in combinatie met andere kortingen).*

‘Een hevig sociaal-realistisch drama, dat zich goed leent voor Van Hoves emotionele, fysieke speelstijl. De spelers krijgen veel kans om te schitteren.’ - NRC Handelsblad

Voor meer informatie:
www.toneelgroepamsterdam.nl

Fedja van Huêt als Rocco; Foto © Jan Versweyveld

Meer Zine?

Neem een Jaarabbonnement of word Vriend als u dit magazine vaker wilt zien.

Ja!

- Ik geef mij op voor een jaarabbonnement (zes nummers voor €15)
- Ik word vriend / ★vriend / ★★vriend (omcirkel wat van toepassing is)

DHR./MEVR:	VOORLETTERS:
ADRES:	HUISNUMMER:
POSTCODE:	WOONPLAATS:
GEBOORTEDATUM:	TELEFOONNUMMER:
E-MAIL:	BANK/GIRONUMMER:

- Ik machtig het Filmmuseum tot incasso van het abonnementsgeld.
Opzeggen kan per direct schriftelijk of per e-mail (vriend@filmmuseum.nl)

DATUM:	HANDTEKENING:
--------	---------------

Deze bon in een gesloten enveloppe (postzegel niet nodig) sturen naar:
Filmmuseum, Antwoordnummer 17131, 1000 TL Amsterdam

Jaarabbonnement Zine (€15)
Wilt u meer weten over de programmering van het Filmmuseum? Neem dan een abonnement en krijg *Zine* zesmaal per jaar thuisgestuurd.

Vriend (€20)
Met de Vriendenpas betaalt u slechts €4.50 (i.p.v. €7.80) voor reguliere voorstellingen in het Filmmuseum. Daarnaast krijgt u *Zine* gratis thuisgestuurd en ontvangt u regelmatig aanbiedingen per e-mail.

★ Vriend (€50)
U krijgt de bovengenoemde voordelen plus korting voor één introducté, 5 vrijkaarten t.w.v. €39 en speciale uitnodigingen en arrangementen.

★★ Vriend (€125)
U krijgt de bovengenoemde voordelen, nog eens vijf vrijkaarten plus eenmaal per jaar een exclusief aanbod.

Wilt u iemand anders vriend maken? Ga dan naar www.filmmuseum.nl/vriend

VERWACHT ZINE #4

— 25 juni t/m 26 aug

Blind Pig Who Wants to Fly

— 2 juli t/m 26 augustus ALAIN DELON

Deze zomer besteedt het Filmmuseum uitgebreid aandacht aan de legendarische Franse filmster Alain Delon. Delon begon zijn carrière in films van onder meer Luchino Visconti (*Il gattopardo*, *Rocco e i suoi fratelli*) en Michelangelo Antonioni (*L'eclisse*). Later groeide hij uit tot held van de Franse misdaadfilm, onder meer door zijn onderkoelde optreden in Jean-Pierre Melvilles *Le samourai* (1967) en *Un flic* (1972). Het Filmmuseum presenteert een overzicht van Delons beste films (ruim 25 titels) en een tentoonstelling. Als voorproefje op het zomerprogramma brengt het Filmmuseum *Rocco e i suoi fratelli* (1960) opnieuw uit. De klassieker *La piscine* (Jacques Deray, 1969), waarin Delon samen met zijn voormalige verloofde Romy Schneider te zien is, wordt vanaf 25 juni in een nieuwe kopie uitgebracht.

— 25 juni t/m 4 september PREVIOUSLY UNRELEASED

Gedurende de zomermaanden presenteert het Filmmuseum films die nog niet in de Nederlandse filmzalen te zien waren. Het betreft veelal recente films die de selecties van prominente filmfestivals haalden, maar geen reguliere Nederlandse uitbreng kregen. Dit jaar staan onder meer *Blind Pig Who Wants to Fly* (Edwin, 2008) en *Night Train* (Ye Che, 2007) op het programma. Het merendeel van de films wordt exclusief in het Filmmuseum vertoond, enkele titels zijn ook landelijk te zien.

Alain Delon in Le Samourai

— juli t/m september SUNSETS

Deze zomer presenteert het Filmmuseum Sunsets-openluchtvoorstellingen op diverse locaties. Sunsets-bezoekers kunnen genieten van een breed scala aan genres, waaronder (stille-) filmklassiekers, documentaires en nieuwe arthouse-films. Tijdens het Uitmarkt-weekend van 28 en 29 augustus worden de Sunsets-voorstellingen vertoont op de romantische binnenplaats van de Hermitage Amsterdam. Op diezelfde plek vertoont het Filmmuseum van 22 tot en met 25 juli Russische literatuurverfilmingen in de openlucht (met o.a. *Doctor Zhivago* van David Lean). Ook programmeert het Filmmuseum een derde editie van Sunsets at Overhoeks. Dit openluchtfestival aan de noordelijke IJ-oever - vanaf 2011 de nieuwe locatie van het Filmmuseum - presenteert hedendaagse- en klassieke films met wereldsterren.

Praktische informatie

FILMMEUSEM

Bezoekadres
Vondelpark 3
1071 AA Amsterdam
Tel. 020-5891400
Fax 020-6833401
info@filmmuseum.nl
www.filmmuseum.nl

Postadres
Postbus 74782
1070 BT Amsterdam

Bibliotheek
Vondelstraat 69-71
(naast het Filmmuseum)
info@filmmuseum.nl
www.filmmuseum.nl/bibliotheek

OPENINGSTIJDEN

Kassa en museumwinkel
Ma t/m vr 09.00-22.15
In het weekend vanaf één uur voor de eerste voorstelling tot 22.15.
Bibliotheek
Ma, di, do, vr 13.00 - 17.00
De bibliotheek is gesloten van 27 april t/m 6 mei en op 21 en 22 mei.

RESERVEREN

Via Filmmuseum
Vanaf het verschijnen van deze *Zine* kunt u aan de kassa reserveren voor de hierin vermelde voorstellingen, tel. 020-5891400
Via BelBios
Bel: 0900-9363 (€0,45 p.m.), toets na het welkomstwoord snelcode 07323, of ga naar www.BelBios.nl

TOEGANGSPRIJZEN

Per voorstelling €7,80
Met reductie €6,50
Korting voor 65-plussers en houders van CJP, Museumkaart, collegekaart, stadspas, Countdown-pas, NBF- en GNS-leden en groepen van 10 of meer personen (groepen dienen een dag voor de voorstelling gereserveerde kaarten op te halen).
Met Vrienden/voordeelpas €4,50
Kinderkaartjes (t/m 11 jaar) €5,00
10 of meer kinderen €4,50 p.p.
Kinderen van Vrienden €4,50
Lange /bijzondere voorstellingen €8,60; met reductie €7,30;
Vrienden €5,50

AFWIJKENDE PRIJZEN

Cinema Concerten
€10 (met reductie €7,80; Vrienden/voordeelpas €6,50).
Nostalgie in Tuschinski
€7,50 (Vrienden van het Filmmuseum/ met bon uit weekblad De Echo €5,50).
DOKU.ARTS
Voor DOKU.ARTS gelden reguliere toegangsprijzen. Een 4-rittenkaart kost €22,50.
J'accuse
1ste rang €25 (voor Vrienden van het Filmmuseum €20); 2de rang €15 (met CJP- of studentenpas €10).
Kaartverkoop via de kassa van het Holland Festival, 020-5237787
#37
€3,- (met reductie €2,80; Vrienden/voordeelpas €2,05)

ZINE ABONNEMENT

Zine is gratis af te halen bij o.a. het Filmmuseum en de filmtheaters. Een abonnement op *Zine* kost €15. Ga naar www.filmmuseum.nl/zine. Abonnementen kunnen per direct schriftelijk of per e-mail worden opgezegd: vriend@filmmuseum.nl / www.filmmuseum.nl/zine

E-MAILNIEUWSBRIEF

Wilt u het complete programma (mèt alle prolongaties en aanbiedingen) wekelijks per e-mail ontvangen? Meldt u dan aan via www.filmmuseum.nl/nieuwsbrief

VOORDEELPAS FILMMEUSEM

Een voordeelpas van het Filmmuseum kost €20 per jaar. De voorstellingen in het Filmmuseum kosten dan €4,50 in plaats van €7,80.
www.filmmuseum.nl/voordeelpas

VRIENDEN VAN HET FILMMEUSEM

Wilt u het Filmmuseum steunen? Word dan vriend van het museum. Als dank ontvangt u *Zine* gratis thuis. Ook krijgt u exclusieve uitnodigingen voor speciale activiteiten in het museum, zoals premières en openingen.
www.filmmuseum.nl/vriend

Over het Filmmuseum

Het Filmmuseum is het enige museum voor cinematografie in Nederland. De verzameling weerspiegelt de Nederlandse film- en bioscoopcultuur vanaf de beginperiode van de film (1895) en bevat een omvangrijke internationale collectie films.

FILMPROGRAMMA EN EXPOSITIES

In het Filmmuseum worden klassiekers, kinderfilms, documentaires en nieuwe films uit alle delen van de wereld vertoond. Vaak zijn deze films alleen in het Filmmuseum te zien. Ook organiseert het museum exposities, lezingen, debatten en voorstellingen waarin films gecombineerd worden met theater, muziek en andere media. 's Zomers zijn er openluchtvoorstellingen op het terras in het Vondelpark.
www.filmmuseum.nl/programma

COLLECTIE

Het Filmmuseum beheert een collectie van onder meer 46.000 films, 35.000 affiches en 450.000 foto's. Een belangrijke taak is het conserveren en restaureren van de collectie waarvoor het museum meerdere internationale prijzen ontving.
www.filmmuseum.nl/restauratie

FILMDISTRIBUTIE

Tijdens de internationale festivals verwerft het Filmmuseum jaarlijks klassiekers en nieuwe films voor de collectie en brengt deze uit in de Nederlandse filmtheaters.
www.filmmuseum.nl/distributie

BIBLIOTHEEK

Het Filmmuseum herbergt de grootste filmbibliotheek van Nederland. De collectie omvat tienduizenden boeken, cd-roms en dvd's, een uitgebreid knipselarchief en bijna tweeduizend internationale filmtijdschriften. De afchecollectie is digitaal te raadplegen. Films uit de collectie kunnen gratis in de viewingcabines bekeken worden.
www.filmmuseum.nl/bibliotheek

MUSEUMSHOP

Dvd's en boekuitgaven zijn verkrijgbaar in de museumwinkel evenals affiches en ansichtkaarten.
www.filmmuseum.nl/shop

EDUCATIE

Het Filmmuseum verzorgt diverse lespakketten en opdrachten voor leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs. Op aanvraag vertoont het museum ook klassiekers.
www.filmmuseum.nl/educatie
educatie@filmmuseum.nl

VERKOOP

Voor professionals kan het Filmmuseum kopieën leveren van materiaal uit de filmcollectie. Zowel losse fragmenten als complete films zijn beschikbaar. Voor illustratiedoeleinden worden digitale reproducties en afdrucken geleverd uit de foto- en affichecollectie.
www.filmmuseum.nl/sales
sales@filmmuseum.nl
www.filmmuseum/fotoservice

ZAALVERHUUR

De zalen van het Filmmuseum zijn te huur voor filmvoorstellingen, symposia en andere bijeenkomsten. De uitgebreide technische faciliteiten maken de zalen geschikt voor bedrijfspresentaties, workshops of cursussen.
www.filmmuseum.nl/zaalverhuur
zaalverhuur@filmmuseum.nl
020-5891419 (ma t/m vr 10.00-12.00)

HET FILMMEUSEM WORDT GESTEUND DOOR:

Action Freight, Bizon, Brand Bierbrouwerij, Drukkerij Koenders & van Steijn B.V., Gemeente Amsterdam, Haghefilm, Ministerie van OCW, Mondriaan Stichting, Prins Bernhard Cultuurfonds, Gofilex, Titra RvM Postproduction, Vandejong, Vertigo, Viadesk en VSBfonds

VERTIGO

Vondelpark 3, 1071 AA Amsterdam
Tel. 020-6123021, www.vertigo.nl
Zeven dagen per week geopend. Keuken open tot 22.00 uur.
Op vertoon van uw Filmmuseumkaartje ontvangt u 10% korting op een gerecht van de brasseriekaart.

Colofon

Jaargang 7 #3

1 mei t/m 24 juni
Zine is een uitgave van het Filmmuseum

Oplage

25.000

Omslag

Still uit *Koolhaas Houselife* (Ila Bêka & Louise Lemoine, 2008)

Redactie

Bob Blöte, Sandra den Hamer, Hanneke Kloosterhuis, Marije Kool, Mark-Paul Meyer, Jente Posthuma, Géke Roelink, Elif Rongen, René Wolf

Contactpersoon redactie

Marije Kool (020-5891467 of mkool@filmmuseum.nl)

Aan dit nummer werkten mee

Anke Bel, Soeluh van den Berg, Jan van den Brink, Kevin Brownlow, Frédérique Flori, Lukas Göbel, Leo van Hee, Jord den Hollander, Marike Huizinga, Paul Kempers, Pauline van Kordelaar, Marleen Labijt, Lisette Mok, Joyce Roodnat, Frank Roumen, Annelies Termeer en Tessa de Vries

Concept

Filmmuseum, Vandejong

Ontwerp/opmaak

Vandejong, Amsterdam
Franklin de Bekker, Hamid Sallali

Druk

Drukkerij Koenders & van Steijn B.V., Badhoevedorp

ISSN 1571-6104

uitgebracht door

www.filmmuseum.nl

Rocco e i suoi fratelli

Luchino Visconti-klassieker met Alain Delon

Vanaf 28 mei 2009 in het Filmmuseum en de filmtheaters

12

Cinemien